

Xəbər
Bu gündən ölkə qış rejiminə keçir - dövlət qurumları "hazırq" deyir
yazısı səh.10-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 15 noyabr 2018-ci il Cümə axşamı № 243 (7132) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Prezident İlham Əliyev ilk dəfə KTMT-də baş verənlərdən danışdı

"Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı kimi mühüm beynəlxalq quruma bu şəxsin təyinatı müəyyən dərəcədə təşkilata hörmətsizlik idi"

yazısı səh.3-də

Zamirə Hacıyeva Londondakı bankları da işə salıb

yazısı səh.3-də

Ölkədə dəhşətli yanğınlar - 6 uşağın həyatını məhv edən səbəblər...

yazısı səh.6-da

Bilgəhdə qovğa - Hacı Qalib dövlət məmurlarına hücum etdi

yazısı səh.7-də

NATO-ya alternativ Ümumavropa ordusu yaradıla bilər

yazısı səh.8-də

Norveçlə diplomatik problem Avropa İttifaqı ilə sazişə əngəl olmayacaq

yazısı səh.9-da

"Ağ qızıl"dan kim daha çox qazanır?

yazısı səh.14-də

İş adamlarımız Çindən 50 milyon dollarla qayıdıb

yazısı səh.11-də

Türkiyə cəmiyyətini silkələyən qalmaqal

yazısı səh.12-də

Jurnalistlər onları imtahan etmək istəyənlərə cavab verdilər

yazısı səh.13-də

BDU Ukrayna səfirliyinə tədbir üçün yer verməyib, yoxsa...

yazısı səh.12-də

Siqaretin qiyməti artacaq... çəkənlər azalacaq?

yazısı səh.15-də

İLQAR RƏHİMOVUN 25 İLLİK HÖKMRANLIĞININ SONU - NAZİR MÜAVİNİNİ BİTİRƏN SƏBƏBLƏR

ƏƏSMN-in "boz kardinalı" hesab olunan İlqar Rəhimov nazirlikdəki korrupsiya sxeminin ən vacib həlqəsi hesab olunurdu; yeni nazir reputasiyası korlanmış köhnə komanda ilə tam vidalaşır

yazısı səh.7-də

Azərbaycanın antiişğal ssenarisi, düşməne "2-ci cəbhə" xəbərdarlığı

Naxçıvan istiqamətində də silahlı qüvvələrimiz tam döyüş hazırlığı vəziyyətinə gətirildi - əsas hədəf; Ermənistan Rusiya üçün getdikcə "qulpsuz çamadan"a çevrilir, Kremlin qərarı nə olacaq?..

yazısı səh.4-də

Liberman istefa verdi - təfərrüat

yazısı səh.4-də

ADP sədri müxalifətin uğursuzluqlarından yazdı - reaksiya

yazısı səh.13-də

ABŞ generalının mübhəm Bakı və Tiflis səfəri

yazısı səh.9-da

Bakıda MDB daxili işlər orqanlarının iclası keçirilir

Bakıda Müstəqil Dövlətlər Birliyinin iştirakçısı olan ölkələrin daxili işlər nazirliklərinin kadr aparatları rəhbərlərinin növbəti iclası öz işinə başlayıb. Daxili İşlər Nazirliyindən verilən məlumata görə, tədbiri giriş sözü ilə açan daxili işlər nazirinin birinci müavini, polis general-leytenantı Vilayət Eyvazov daxili işlər naziri, general-polkovnik Ramil Usubovun adından qonaqları salamlayaraq iclasın işinə uğurlar arzulayıb. O, şəxsi heyətin idarə olunması sahəsində mühüm vəzifələrin həllinə yönəlmiş bu forumun əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi baxımından böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini bildirib.

Nazirin birinci müavini ölkəmizdə həyata keçirilən hüquq-mühafizə siyasəti çərçivəsində daxili işlər orqanlarında da əməliyyat-xidməti fəaliyyətin təkmilləşdirilməsinə, maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsinə və şəxsi heyətin sosial müdafiəsinin daha da gücləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirildiyini, xidmət keçməni, kadrlarla iş məsələlərini tənzimləyən qanunvericilik aktlarının və zəruri vəzifə təlimatlarının qəbul edildiyini diqqətə çatdırıb. Şəxsi heyətin peşəkarlığının artırılması, mənəvi-psixoloji durumunun yüksəldilməsi ilə bağlı sistemli tədbirlərin gerçəkləşdirildiyini qeyd edib, həmçinin Müstəqil Dövlətlər Birliyinin iştirakçısı olan ölkələrin daxili işlər nazirliklərinin aidiyyəti xidmət rəhbərlərinin əməkdaşlığının iyirmi ildən artıq bir müddətdə uğurla davam etdiyini, peşəkar kadr korpusunun formalaşdırıldığını, bu potensialın möhkəmləndirilməsi sahəsində müsbət təcrübənin toplandığını və bundan səmərəli istifadə edildiyini vurğulayıb, habelə hazırkı iclasın müəyyən edilmiş hədəflərə çatmaq yolunda daha bir addım olacağına əminliyini ifadə edib.

İki gün davam edəcək tədbirin gedişində nümayəndə heyətləri rəhbərlərinin çıxışları dinlənəcək, müzakirələr aparılacaq, iclasın yekununda müvafiq sənəd imzalanacaq.

Kreml Putinin İstanbul səfərinin detallarını açıqladı

Rusiya prezidenti Vladimir Putinin noyabrın 19-da İstanbula edəcəyi səfərin detalları açıqlanıb. Virtualaz.org yerli KİV-ə istinadən bildirir ki, bu barədə Kremlin mətbuat xidməti informasiya yayıb.

Bildirilir ki, liderlərin görüşü zamanı Rusiya-Türkiyə münasibətlərinin inkişafı, aktual regional və beynəlxalq məsələlərin müzakirəsi nəzərdə tutulub.

Qeyd edək ki, Putin İstanbulda "Türk axını" layihəsinin dəniz hissəsinin tikintisinin başa çatmasına həsr olunan tədbirdə iştirak edəcək.

ATƏT sədrinin şəxsi nümayəndəsi cəbhənin təmas xəttində olub

ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin mandatına uyğun olaraq, dünən Füzuli rayonu ərazisində yerləşən Azərbaycan və Ermənistan qoşunlarının təmas xəttində növbəti monitorinq keçirilib.

Virtualaz.org Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin saytına istinadən bildirir ki, monitorinq insidentlərin başa çatıb.

Monitorinq Azərbaycan tərəfindən ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin səhra köməkçiləri Mixail Orlar, Saymon Tiller və Yüksək Səviyyəli Planlaşdırma Qrupunun (YSPQ) nümayəndəsi polkovnik-leytenant Aleksandr Nepokntix keçirilib.

Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmiş və nəzarət olunan Azərbaycan ərazisində iş monitorinqi ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anjey Kaspşik, onun səhra köməkçiləri Genadi Petrika, Oqnyen Yoviç və YSPQ-nin rəhbəri polkovnik-leytenant Harri Okoner aparılıb.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

MTRSŞ verilişlərinin və aparıcılarının "qara siyahı" sını hazırladı

Yaxın günlərdə televiziya və radiolarla bağlı son 6 ayın geniş hesabatı ictimaiyyətə açıqlanacaq. Hesabatda əsas məsələ radio və televiziyalarda yayımlanan, xüsusilə cəmiyyətdə qnaq obyektinə çevrilən verilişlər və aparıcılarla bağlı məsələlər öz əksini tapacaq. İctimaiyyətin narazılığına səbəb olan, əhalini qıcıqlandıran verilişlərin adı da hesabatda qeyd olunacaq.

«Təbii ki, bu məsələləri daim diqqətdə saxlarıq».

Bunu modern.az-a açıqlamasında Milli Televiziya və Radio Şurasının (MTRSŞ) sədri Nuşirəvan Məhərrəmli deyib.

N.Məhərrəmli bildirib ki, radio və televiziyalarda aşkarlanan nöqsanlarla bağlı

irad hər zaman olub: "Dil normalına riayət edilməsi bizim üçün çox vacibdir. Zaman-zaman ədəbi dil qaydalarının pozulması barədə iradlarımızı bildiririk. Deyərim ki, bu məsələ hər birimiz üçün aktualdır. Hesab edirəm ki, yaxın vaxtlarda bu sa-

hədə müəyyən dəyişikliklər olacaq. Bu, adi məsələ deyil, bunlar kompleks həll olunmalıdır».

Qeyd edək ki, son zamanlar televiziya kanallarında yayımlanan bəzi verilişlər və aparıcılarla bağlı ictimaiyyətdə narazılıqlar səngimir.

Sel Lənkərana nə qədər maddi ziyan vurub?

"Lənkəran rayonunda sel fərdi təsərrüfatlara və yol infrastrukturuna xeyli maddi ziyan vurub".

Bunu "Report"-un Cənub bürosuna Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının birinci müavini, rayon fəvqəladə hallar komissiyasının sədri Möhübbət Babayev subasmalar zamanı yaranan problemlərin aradan qaldırılması istiqamətində görülən tədbirlər barədə məlumat verərək bildirib.

M.Babayev qeyd edib ki, sel suların heyətlərə dolması zamanı dağıntı ilə bağlı hələlik məlumat daxil olmayıb: "İcra nümayəndəliklərinə bu barədə göstəriş verilib ki, hər hansı bir mürciət daxil olarsa məlumat verilsin. Heyətlərdə olan su quyuları çirkab sularla dolduğundan mürciət edənlərin quyularının suyu çəkilərək boşaldılır. Hazırda sular çəkilib. Hansı ərazilərdə sel suları qalıbsa, o istiqamətlərdə texnikalar işləyir. İki-üç günə su tam çəkildikdən sonra dəyən ziyan məlum olacaq".

O əlavə edib ki, ümumilikdə, subasma zamanı 63 nəfər evlərdən təxliyyə edilib: "Təbii fəlakət rayonun Bürcəli, Şağlaküçə, Şovu, Narbağı, Girdəni və digər ərazilərdə ciddi fəsadlar yaradaraq vətəndaşlara, fərdi təsərrüfatlara xeyli maddi ziyan vurub. Sel yol infrastrukturuna da təsirsiz

"Qarabağ bizim olacaq"

Hulusi Kılıç: "O torpaqlar işğaldan azad edilməyincə, türk dünyası öz davasından vaz keçməyəcək"

"Bakı mənim doğma şəhərimdir, burada mənim yüzlərlə dostum var. Ona görə də Bakıya tez-tez gəlmək istəyirəm". Bu fikirləri Türkiyənin Azərbaycandakı sabuq səfiri Hulusi Kılıç "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi. Moldovadakı səfir fəaliyyətini başa vurduqdan, ölkəsinə döndükdən sonra türk dünyası ilə bağlı işlər gördüyünü bildiren dəyərli diplomatımız dedi ki, hazırda Türk Dünyası Parlamentlər Birliyinin xarici əlaqələr genel koordinatorudur: "Yəni türk dünyası üçün işləyirəm".

Bakıda olarkən Quzey Kipr Türk Cümhuriyyətinin yaranmasının 35 illiyi ilə bağlı keçirilən törənə qatılan H.Kılıç dedi ki, Kipr "Yavru vətən"dir, Türk dünyasının parçasıdır: "Təəssüf ki, ədalətsiz bir durumla üz-üzədir, illərdən bəri embarqo altında yaşamaqdadır. Tezliklə bu embarqonun ortadan qaldırılması lazımdır. 2004-cü ildə "Annan planı" deyilən bir plan ortaya çıxartdılar. Kipr tərəfi "hə" dedi, digər tərəf buna qarşı çıxdı. Bu ədalətsiz durumun tezliklə ortadan qaldırılmasını istəyirik".

Moldovada çalışdığı dövrdə özünü həm Türkiyənin, həm də Azərbaycanın təmsilçisi kimi təqdim etməkdən məmnun olan diplomat Azərbaycan ərazilərinin işğalının davamından üzüldüyünü də vurğuladı. O, Qarabağda zəfər qazanacağımıza ümidini ifadə etdi: "Kipr kimi, Qarabağ da qədim türk torpağıdır. Oranı da qurtaracağıq. Qarabağ bizim olacaq. Bu artıq bizim hədəfimizdir. Mən 10 il öncə dediyim kimi, Qarabağ uğrunda şəhid olmağa hazırım. Bunu açıq şəkildə, çoxsaylı media nümayəndələrinin qarşısında demişəm. Bunu hər kəs bilsin ki, biz heç bir zaman Qarabağın işğalını unutmuruq. O torpaqlar işğaldan azad edilməyincə, türk dünyası öz davasından vaz keçməyəcək".

□ Elşad PAŞASOY, "Yeni Müsavat"

Əhalinin qazandığı pulu hara xərclədiyi məlum oldu

Ərzaq məhsulları, içkilər, tütün məmulatları və...

2018-ci ilin yanvar-oktyabr aylarında pərakəndə ticarət şəbəkəsində satılmış məhsulların dəyəri əvvəlki ilin eyni dövrünün səviyyəsinə müqayisəli qiymətlərlə 2,6 faiz üstələyərək 29,5 milyard manata bərabər olub.

Dövlət Statistika Komitəsindən modern.az-a verilən məlumata görə, ticarət dövrüyünün 14,8 milyard manatını ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 14,7 milyard manatını qeyri-ərzaq məhsulları təşkil edib və satılmış məhsulların dəyəri 2017-ci ilin yanvar-oktyabr aylarının göstəricilərini real ifadədə müvafiq olaraq 2,1 faiz və 3,2 faiz üstələyib.

Hesabat dövründə alıcıların son istehlak məqsədilə aldıkları mallara xərclədiyi vəsaitin 45,8 faizi ərzaq məhsullarının, 4,3 faizi içkilər və tütün məmulatlarının, 18,4 faizi toxuculuq məhsulları, geyim və ayaqqabıların, 6,2 faizi elektrik malları və mebellərin, 5,8 faizi avtomobil yanacağına, 1,4 faizi əczaçılıq və tibbi malların, 0,7 faizi kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsullarının, 17,4 faizi isə digər qeyri-ərzaq məhsullarının alınmasına sərf olunub.

2018-ci ilin yanvar-oktyabr aylarında istehlak məhsullarının 17 faizi ticarət müəssisələri, 50,9 faizi fərdi sahibkarlar tərəfindən, 32,1 faizi isə bazar və yarmarkalarda satılıb. 2017-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə pərakəndə ticarət dövrüyəsi real ifadədə müəssisələr üzrə 37,1 faiz artıb, fərdi sahibkarlar üzrə 1,1 faiz, bazar və yarmarkalarda 4,4 faiz azalıb.

Hesabat dövründə əhalinin bir nəfərinə düşən orta aylıq pərakəndə ticarət dövrüyəsi 300,4 manat və ya 2017-ci ilin müvafiq dövrünün göstəricisindən nominal ifadədə 12,2 manat çox olub. Ticarət şəbəkəsində bir ölkə sakini orta hesabla hər ay 150,6 manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 149,8 manatlıq qeyri-ərzaq məhsulları alıb.

Prezident İlham Əliyev noyabrın 14-də Belarusun ölkəmizdəki səfiri Gennadi Axramoviçi qəbul edib.

AzərTAc xəbər verir ki, görüşdə çıxış edən prezident Belarusa gözlənilən rəsmi səfəri haqda danışmış, iki ölkə arasında münasibətlərin dinamik və uğurla inkişaf etdiyini deyib. "Biz Belarusdan hərbi texnika alırıq və onun keyfiyyətindən, göstəricilərindən çox razıyıq. Belarus hərbi sənayə sahəsində də çox yüksək səviyyə nümayiş etdirir və biz hərbi-texniki sahədə əməkdaşlığı davam etdirmək niyyətindəyik. Doğrudur, Siz bilirsiniz ki, bu, Ermənistanı, belə deyim, psixoz tutmalara səbəb olur. Bu da son dərəcə təəccüblüdür. Çünki Azərbaycan təkə Belarusdan silah almır. Azərbaycana hərbi texnikanın ən iri tədarükçüsü Rusiyadır. Həmçinin biz Türkiyədən, İsraildən, Pakistandan, Avropa ölkələrindən böyük həcmdə silah-sursat və texnika alırıq. Buna görə də təəccüblüdür ki, iradlar müstəsna olaraq Belarusa göstərilir. Mən hesab edirəm ki, bu, Ermənistanı Belarusa qarşı acizlik kompleksinin təzahürüdür. Səbəblər də kifayət qədər sadədir. Həm Belarus, həm də Ermənistan eyni vaxtda müstəqillik əldə ediblər. Bu gün Ermənistan dünyanın ən yoxsul ölkələrindən biridir və həyatın girdabındadır. İyirmi il ərzində öz xalqını istismar və qarət edən hakimiyyətin erməni xalqı tərəfindən devrilməsi bunun parlaq təzahürüdür" deyərək prezident qeyd edib.

Prezident İlham Əliyev ilk dəfə KTMT-də baş verənlərdən danışdı

"Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı kimi mühüm beynəlxalq quruma bu şəxsin təyinatı müəyyən dərəcədə təşkilata hörmətsizlik idi"

Prezident deyib ki, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının bu yaxınlarda Qazaxıstanda keçiriləcək sammitini diqqətlə izləyiblər: "Biz buna laqeyd deyilik. Çünki Ermənistan Azərbaycan ərazilərini işğal edən ölkədir və əlbəttə ki, biz hərbi-siyasi təşkilat olan Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına hansı ölkənin nümayəndəsinin rəhbərlik et-

məsinə biganə deyilik. Bu məsələlərin tərəfdaşlar və dostlar arasında müzakirəsi təbiidir. Biz beynəlxalq siyasətin digər məsələlərini də müzakirə edirik. Bu da Ermənistanı hər hansı təşviş doğurmamalıdır. Ermənistanın Xarici İşlər Nazirliyinin bu yaxınlardakı bəyanatını beynəlxalq təcrübədə tamamilə yolverilməz hesab edirik. Xarici İşlər Nazirliyi digər ölkənin,

xüsusilə də müttəfiq sayılan ölkənin prezidentinin hərəkət və sözlərini şərh edə və yanlış adlandıra bilməz. Yanlışlıq belə əməlləri özünə rəva bilməyən Ermənistanın Xarici İşlər Nazirliyinin davranışdır. Görünür, bu, onların dünyanı və dünya xəritəsində öz yerlərini qeyri-adekvat dərk etmələrinin nəticəsidir. Eyni zamanda bildiyiniz kimi, Ermənistan tərəfi bəyan edib ki, Kollektiv

Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının problemləri mövcuddur. Yəqin ki, burada onlar haqlıdır. Bu problem, ilk növbədə, elə Ermənistanın özüdür və Ermənistanın tövətirdiyi problemlərdir. Biz, əlbəttə ki, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına baş katibin Ermənistan nümayəndəsinin təyinatını narahatlıqla qəbul etdik. Əvvəla, ona görə ki, bu dövlət Azərbaycana qarşı düşmənçilik siyasəti yürüdür. İkincisi də əməllərinə görə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmuş namizədin özünün şəxsiyyətinə görə. Burada da, deyildiyi kimi, bizdə personajın özünün hansı keyfiyyətlərə malik olması şübhə doğurmur. Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının keçmiş baş katibinin rəhbərlik etdiyi və Ermənistan ordusu üçün ağır məğlubiyyətlə nəticələnən Azərbaycan və Ermənistan ordularının döyüş qarşılıqlarını zamanı rüsvayçı davranışını xatırlamaq kifayətdir. Yəni, Kollektiv Təhlükəsizlik

Müqaviləsi Təşkilatı kimi mühüm beynəlxalq quruma bu şəxsin təyinatı müəyyən dərəcədə təşkilata hörmətsizlik idi. Bu adamın cinayətə görə təqib edilərək sürgün edilməsi isə beynəlxalq təcrübədə nadir hadisədir - beynəlxalq məmur bu minvalla məsuliyyətə cəlb olunur və üzv ölkələrə heç bir xəbər verilmir. Buna görə də bir daha demək istəyirəm ki, əgər Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının hər hansı bir problemi varsa, o da Ermənistanıdır və onun yaratdığı problemlərdir".

Səfiri Gennadi Axramoviçi ikitərəfli əlaqələrin inkişafından məmnunluğunu ifadə edib: "Biz sizin Belarusa səfərinizə çox ciddi hazırlaşırıq. Hazırlıq çox diqqətlə aparılır, hökumətin nəzarətindədir. Mən düşünürəm ki, artıq imzalanmağa hazır olan razılaşmalar və layihələr əməkdaşlığımıza daha yeni dinamika verəcək. Belarus və Azərbaycan qarşılıqlı əməkdaşlıq üçün açıqdırlar".

Zamirə Hacıyeva Londondakı bankları da işə salıb

Milli Cinayət Agentliyi bildirir ki, bu iş üzrə keçən hüquqşünaslar, bankirlər və mühasiblər istintaqa cəlb oluna bilər

Gələnin ilin iyununda Londonda Azərbaycan Beynəlxalq Bankının İdarə Heyətinin hazırda həbsdə olan sabiq sədri Cahangir Hacıyevin həyat yoldaşı Zamirə Hacıyevanın işi üzrə proses keçiriləcək.

Zamirə Hacıyeva noyabrın 2-də İngiltərənin paytaxtı Londonda saxlanılıb. Həbsdəki bankirin 55 yaşlı xanımı Britaniyada ilk dəfə tətbii edilən "İzahedilməz Sərvət Sərəncamı" (UWO) çərçivəsində həbs olunub və sonradan 1 milyon 200 min manat qarşılığında ev dustaqlığına buraxılıb. Bu sərəncama əsasən, Hacıyeva var-dövlətini hansı mənbədən əldə etdiyini açıqlamalıdır. Londonun Vestminster rayonunun Magistrat Məhkəməsində məlum olub ki, o, Azərbaycan tərəfinin tələbi əsasında London polisi tərəfindən saxlanılıb. Z.Hacıyevanın həbsi onun Bakıya ekstradisiyası barədə xahiş ilə bağlıdır. 2016-cı ildə Azərbaycanın hüquq-mühafizə

orqanları ona qarşı 2 mənim-səmə ittihamı irəli sürüb.

Bəs Zamirə Hacıyevanın Azərbaycana ekstradisiyası mümkündür olacaqmı? Bu suala hazırda birmənalı cavab vermək çətindir. Ortada obyektiv araşdırılması gereken çoxsaylı məsələlər var. Zamirə Hacıyeva Cahangir Hacıyevin həyat yoldaşdır və onun rəhbərlik etdiyi bankın kredit kartlarından istifadə etməklə Londonda böyük pullar xərcləyib. Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanları xanım Hacıyevanın ekstradisiyasını gerçək etmək üçün onun həmin məbləğlərin qanunsuz olaraq əldə edilməsini bilməsini sübuta yetirməlidir.

Hazırda "İzahedilməz Sərvət Qanunu"na uyğun

olaraq barəsində polis təhqiqatı aparılan Zamirə Hacıyevanın mülkiyyətində olan ofşor şirkətə Britaniyanın 2 ən mötəbər hüquq firmasının və "Barclays Bank"ın İsveçrə filialının xidmət göstərdiyi bəlli olub.

"Mishcon de Reya" firması Britaniyanın Vircin adalarında qeydiyyatdan keçmiş ofşor şirkətə "Barclays

Bank"ın ipotekası barədə hüquqi məsləhət verib. Hazırda Britaniya Milli Cinayət Agentliyi bu şirkətin araşdırılması ilə məşğuldur. Zamirə Hacıyevaya aid olan bu şirkət 2009-cu ildə qiyməti 11, 5 milyon funt sterlinq olan 5 yataq otaqlı mənzili alıb. Bu mənzilin qiyməti Hacıyevanın və ya onun ərinin qazancından qat-qat çoxdur. İngiltərə

mətbuatının yazdığına görə, həm "Barclays Suisse", həm də "Mishcon de Reya" bu məsələ barədə şərh verə bilməyəcəklərini bildirib.

Hacıyeva Londonun dəbdəbəli Naytsbric rayonundakı evi (Knightsbridge) Vircin adalarındakı Vicksburg Global Inc adlı şirkətin vasitəsilə 11, 5 milyon funt sterlinqə alıb. Ali Məhkəmə sənədlərindən məlum olur ki, mülkün alınması üçün 8 milyon funt sterlinqə yaxın məbləğdə ipotekası "Barclays Suisse" rəsmiləşdirib. Hələlik bank "müşəri sirri" barədə prinsipdən çıxış edərək bu sövdələşmə barədə heç bir şərh vermir. Milli Cinayət Agentliyi isə bildirir ki, bu iş üzrə keçən hüquqşünaslar, bankirlər və mühasiblər "peşəkar köməkçilər" qismində risklə üzləşə bilərlər. Z.Hacıyeva 10 il ərzində Londonun məşhur dükanı "Harrods"da

16 milyon funt sterlinq (35.85 milyon manat) xərcləyib. Bu, gündə 4000 funtdan çox xərcləmə deməkdir. O, Londonda alış-verişləri üçün ödənişi ərinin bankının 35 ədəd kredit kartı ilə edib. 7 il əvvəl Britaniyanın Virgin Adalarında mənzillənən bir şirkət Londonun qərbində "Harrods" alış-veriş mərkəzinin yaxınlığında bir evə 11.5 milyon funt (15.13 milyon dollar) ödəyib. 2013-cü ildə Zamirə Hacıyevanın nəzarət etdiyi başqa bir şirkət Berkshire qraflığında, Ascot kəndinin yaxınlığında təmtəraqlı qolf kursu və əmlakını - "Mill Ride Golf Club"u almaq üçün 10 milyon funt (13.15 milyon dollar) xərcləyib. Rəsmi məlumatlar cütli-yün "Harrods"un bahalı avtomobil parkında iki xüsusi yərə sahib olduqlarını və Zamirə Hacıyevanın 42 milyon funt (55.24 milyon dollar) "Gulfstream G550 jet" təyyarəsini aldığını da ortaya çıxarıb. Onun ailəsinə aid olan 400 min funt sterlinqdən çox dəyəri olan zینət əşyaları müsadirə edilib və "Christie" auksionunda satışa çıxarılması nəzərdə tutulub.

□ E. HÜSEYNOV,
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan ordusu komanda-qərargah hərbi oyunları çərçivəsində növbəti genişmiqyaslı təlimlər keçirir. "Yeni Müsavat" Müdafiə Nazirliyinin sayına istinadən xəbər verir ki, hərbi oyunlarda hücum əməliyyatları zamanı qruplaşmaların hərtərəfli təchizatı və idarə edilməsi, habelə qarşılıqlı şəkildə əlaqələndirilməsi məsələləri məşq edilir.

Verilən məlumatlara görə, hərbi oyunlara cəlb edilən vəzifəli şəxslərin təlimlərdə operativ vəziyyət barədə məruzələri dinlənilib və qruplaşmaların hücum üçün ilkin vəziyyətə gətirilməsinə nəzarət təşkil olunub. Bundan əlavə, təlimlər çərçivəsində Naxçıvan qarnizonu da muxtar respublikadakı Əlahid-də Ümumqoşun Ordusu komandanının rəhbərliyi ilə tam döyüş hazırlığı vəziyyətinə gətirilib. Göründüyü kimi, təlimlərdə əsas hədəf sifət hücum ssenarisini, antiişğal ssenarisini mənimsəməkdir.

Xatırladaq ki, bir neçə gün önce Azərbaycanın işğal altındakı ərazilərində Ermənistan qanunsuz hərbi təlim keçirib. Özü də bu təlimlər baş nazi əvəzi Nikol Paşinyanın Qarabağa növbəti qanunsuz səfərindən dərhal sonra başlamışdı. Bu xüsusda Azərbaycan ordusunun komanda-qərargah təlimləri həmin avontüraya operativ və layiqli cavab sayıla bilər.

*****

Erməni qaynaqlarının xəbərinə görə, qanunsuz təlimlər müdafiə xarakteri daşıyıb. Yeni "Azərbaycanın mümkün hücumu"na qarşı hazırlığı artırmaq niyyəti güdüb. Ancaq Azərbaycan başqa dövlətə, o cümlədən Ermənistan hücum eləməyə hazırlaşmır. Onun öz sərhədləri daxilində də kiməsə hücum eləməsindən yox, antiterror əməliyyatı aparmasından söhbət gedə bilər. Bu yaxınlarda Naxçıvan istiqamətində silahlı qüvvələrimizin bir az da irəliləyərək daha uğurlu mövqə tutması da Ermə-

Azərbaycanın antiişğal ssenarisi, düşməne "2-ci cəbhə" xəbərdarlığı

Naxçıvan istiqamətində də silahlı qüvvələrimiz tam döyüş hazırlığı vəziyyətinə gətirildi - əsas hədəf; Ermənistan Rusiya üçün getdikcə "qulpsuz çamadan"a çevrilir, Kremlin qərarı nə olacaq?..

nistan hücum niyyəti güdmür. Yalnız preventiv, xəbərdar edici mesaj xarakteri daşıyır.

Başqa sözlə desək, əgər Qarabağda antiterror əməliyyatı zamanı, yaxud Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonlar azad edilərkən Ermənistan bilavasitə separatçılara kömək eləmə, o zaman o, həm də Naxçıvan tərəfdən sarsıdıcı zərbələr almış olacaq. Yeni "ikinci cəbhə" məsələsi.

Gələn məlumatlara görə, düşməni ən çox qorxudan da budur - Naxçıvandan, arxadan "ikinci cəbhə"nin açılması. Düşmənin tərəfin yuxusunu qaçıran həm də odur ki, Naxçıvan Qars

müqaviləsinə görə Türkiyənin qarantı altındadır və onun uzaq nöqtəsindən İrəvana isə cəmi 50 km-lik məsafə var. Bu, o deməkdir ki, düşməni ölkənin paytaxtı, Metsamor AES asanca Naxçıvanda yerləşən, Türkiyə istehsalı "Qasırgı" raket kompleksinin hədəfinə gələ bilər.

Maraqlıdır ki, bu arada Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimlə Ermənistan arasında "hərbi-siyasi müttəfiqlik sazişi" məsələsi yenidən gündəmə gəlib. Belə ki, "Yeni Müsavat"ın erməni KİV-ə istinadən verdiyi xəbərə görə, "DQR"-in "təhlükəsizlik şurasının katibi" Vitali

Balasanyan "Aravot" qəzetinə deyib ki, separatçı rejim və Ermənistan tezliklə belə bir müqavilə imzalayacaq. "Biz bu tək-liflə Ermənistan rəhbərliyinə hələ mayda müraciət etmişik. Lakin Ermənistan daxilindəki hadisələrə görə onun imzalanması təxirə salınıb. Ancaq fikrimcə, parlament seçkilərindən az sonra sənəd imzalanacaq", - deyər separatçı əlavə edib.

Təbii ki, bu da Azərbaycanın masa üzünə gələn antiişğal ssenarisindən yana artan təlaşla bağlıdır.

*****

Söz yox ki, Ermənistan da

Rusiyanın KTMT-nin üzvüdür. Rusiya isə indi nə Azərbaycan, nə də Türkiyə ilə hərbi toqquşmada maraqlı deyil. Çünki getdikcə daha da sərtləşən sanksiyalardan əziyyət çəkən Rusiya regionun bu iki mühüm dövləti sıx iş birliyindədir. Söhbət ilbəlil genişlənən iqtisadi-ticari, turizm əlaqələrindən, nəqliyyat və enerji sferalarında razılaşdırılmış çoxmilyardlıq ortaqlaşdırılmış "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizi, "Türk axını", Akkuyu AES layihəsi və s.), həmçinin Bakı və Ankara ilə çoxmilyardlıq hərbi-texniki əməkdaşlıqdan gedir.

Moskva şübhə yox ki, ermənilərin torpaq iddialarına görə bütün bunların, öz köklü maraqlarının üstündən xətt çəkə,

lər görmək zorundadır. Çünki heç kim zamanət verə bilməz ki, təmas xəttində hər gün özünü göstərən qığılcımlar günün birində böyük müharibəyə nədən olmayacaq.

Müharibəyə qarşı ən yaxşı sığorta isə Dağlıq Qarabağ ətrafında heç olmasa, beş rayonun qeyd-şərtsiz Azərbaycana qaytarılması ola bilər. Bəzi təhlilçilərə görə, Rusiya hələ ki Ermənistanla növbədənəkar parlament seçkilərinin yekununu və orada legitim hakimiyyətin formalaşmasını gözləyir. On dan sonra, daha dəqiqi, Nikol Paşinyan hökumətinin xarici siyasət oriyentasiyasına əmin olududan sonra Kremlin Qarabağ məsələsində də mövqeyini dəqiqləşdirəcək.

*****

Müharibə amiliyə İran ətrafındakı vəziyyətin də təsiri mümkündür. Nəzəri səslənsə də, İranın parçalanması halında Güneylə Quzey Azərbaycanın birləşməsi Ermənistanı qat-qat qəliz vəziyyətə salardı. Çünki birləşmiş Azərbaycan üçün Qarabağ ixtilafını hərbi yola nizamlamaq problem olmayacaq. Bu variantı əvvəlcə erməni ekspertlərindən biri də dilə gətirmişdi.

Qısası, zaman artıq ermənilərə işləmir. Düşünmək üçün İrəvanın vaxtı azalır. Elə Moskvanın da...

□ **Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"**

Qəzzada əməliyyatlar atəşkəslə və Libermanın istefası ilə bitdi

Bu istefa müdafiə nazirinin baş nazir Netanyahu ilə aralarındakı fikir ayrılığını üzə çıxarmış oldu

Israilin müdafiə naziri Aviğdor Liberman vəzifəsindən istefa verib. Mətbuat konfransı keçirən Liberman müdafiə naziri postundan getdiyini bildirib. Liberman mətbuat konfransında istefasının səbəbini də açıqlayıb. Sabiq müdafiə naziri deyib ki, İsrail hakimiyyətinin atəşkəsə gətirməsi təslimçilikdir. Sitat: "Dünən terrora təslim olduq. Bu atəşkəsin başqa bir mənası yoxdur. Bu dəqiqə dövlət olaraq etdiyimiz milli təhlükəsizliyimizə uzun müddət zərər verməsi hesabına yaxın dövrdə sabitliyi satın almaqdır".

O da bildirilir ki, Liberman dan başqa daha 3 nazir kabineti fəlestinlilərlə atəşkəs bağlanmasına qarşı olub. Liberman mətbuat konfransında deyib ki, Qəzzadan atılan raketlərə sərt cavab verilməli idi. Eyni zamanda o, ötən həftə Qəterin Qəzzaya ayırdığı 15 milyon dollarlıq yardımın əraziyə buraxılmasına qarşı olub.

Qeyd edək ki, Libermanın istefası 48 saat ərzində rəsmiləşəcək. Bundan sonra isə müdafiə naziri təyinatına qədər bu vəzifəni baş nazir Netanyahu özü icra edəcək. Libermanın istefası Netanyahu ilə aralarındakı fikir ayrılığını üzə çıxarmış oldu.

Çünki Liberman daha sərt və müharibə tərəfdarı siyasətçi hesab olunur. Netanyahu da sərt xəttin adamı sayılsa da, bəzi mövzularda ikili arasında anlaşılmazlıq yaranır. Bu dəfə isə keçirilən son əməliyyat Netanyahu Parisdə olan zaman baş verib və bir mənada baş nazirdən xəbərsiz həyata keçirilib. Netanyahu isə daha böyük savaşa getmədən atəşkəs elan edib.

Yada salaq ki, bazar günü İsrail ordusu Qəzzada xüsusi əməliyyat keçirib. Xan Yunis məntəqəsinə daxil olan İsrail xüsusi təyinatlıları Həmas komandirlərindən olan Nuri Bəre-

kəti oğurlamağa çalışıb. Ancaq İsrail ordusunun əməliyyatı ifşa olunub və tərəflər arasında silahlı toqquşma baş verib. İkinci məlumatlara görə, İsrail xüsusi təyinatlıları mülki avtomobildə, bəzi iddialara görə, qadın geyimində olub. Əməliyyat peşəkarcasına hazırlanıb və xüsusi təyinatlılar Bərekətin olduğu yere qədər gedib onu yaxalayılar. Ancaq Həmas komandirini diri ələ keçirmək mümkün olmayıb.

Neticədə atışma zamanı 7 nəfərlik İsrail xüsusi təyinatlı qrupundan bir zabit öldürülüb. Əməliyyat böyüyüb və İsrail ordusu vertolyotları toqquşma gədən bölgəni bombalayıb. Atışma nəticəsində 6 Həmas döyüşçüsü, o cümlədən Şeyx Nur Bərekət öldürülüb.

Bu arada İsrailin "Kanal-10" televiziya İsrail ordusunun Qəzzada keçirdiyi əməliyyat zamanı öldürülən xüsusi təyinatlıların İsrail ordusunun pol-

kovnik rütbəli zabiti olduğu haqda xəbər yayıb. Xəbərde o da qeyd olunur ki, öldürülən İsrail ordusu zabiti orduda çox "həssas" bir sahədə xidmət edib. Adı tam açıqlanmayan zabitin İsrail ordusunun elit xüsusi təyinatlı hərbi hissəsinin komandiri olduğu bildirilir. Artıq İsrailin müdafiə naziri Aviğdor Liberman da zabitin ölümü ilə bağlı açıqlama yayıb. Açıqlamada "Dünən gecə İsrail xalqı böyük bir komandanını itirdi. Onun xidmətləri hələ daha bir neçə il İsrail dövlət təhlükəsizliyində sirr olaraq qalacaq" - qeyd olunur.

Bu isə zabitin bir neçə il adının gizli qalacağını göstərir. Həmas Nur Bərekətə sui-qəsd zamanı İsrail ordusunun daha çox itki verdiyini, bir saatdan artıq davam edən atışmada bir İsrail vertolyotunun vurulduğunu bildirib. Baş verən hadisədən sonra Parisdə səfərdə olan baş nazir Benyamin Netanyahu səfər proqramını yarımçıq qoyaraq İsrailə qayıdıb. Bundan sonra İsrail ordusu Qəzzaya zərbələr endirməyə başlayıb. Bu əməliyyat 2014-cü ildə İsrailin Qəzzaya qarşı keçirdiyi "Dəmir Qübbə" əməliyyatından sonra ən böyük hücum əməliyyatı hesab olunur.

Həmas isə İsrail ərazilərinə

Aviğdor Liberman

370 ədəd yaxın və orta məsafəli raketlər atıb. Raketlər 100 kilometrə qədər uzağa gedə bilən müxtəlif markalı olub. İsrail ordusunun hava hücumundan müdafiə sistemi olan "Dəmir Qübbə" sistemi bu raketlərin az hissəsini havada zərərsizləşdirə de, əksəriyyəti İsrail ərazilərinə düşüb. Bir neçə elektrik stansiyası, yaşayış binası xəsərət alıb. Həmas bəyan edib ki, hazırda Qəzzanın bütün nöqtələrini müqavimət qüvvələrinin (Həmas və digər silahlı qruplar - K.R.) nəzarəti altındadır.

Atəşkəs qərarı İsrailin radikal sağçı dairələrində ciddi narazılıqla qarşılanıb. Bir çoxları bunu məğlubiyət kimi qiymətləndirir. Ancaq sağçı baş nazir Netyanyahuya görünür, bu ara-

larda müharibə lazım deyil.

1958-ci il təvəllüdü Aviğdor Liberman Moldovada anadan olub. Daha sonra İsrailə köçüb. Likud Partiyasında siyasi postlar tutub. 1999-cu ildə "İsrail Bizim Evimizdir" adlı sağ partiyayı qurub və ona rəhbərlik edib. 2001-ci ildə əksəriyyəti İsrail naziri olub. 2009-cu ildə isə koalisiya hökumətində xarici işlər naziri postunu tutub. 2012-ci ildə korupsiya ittihamları ilə vəzifəsindən istefa verib. 2016-cı ildən sonra İsrailin müdafiə naziri təyinatına qədər bu vəzifəni kim tanınır, fəlestinlilərə qarşı müharibə tərəfdarıdır. Azərbaycanla da yaxın əlaqələri olan Liberman bir neçə dəfə Bakıda olub.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU, "Yeni Müsavat"**

Noyabrın 14-də Milli Məclisdə 2019-cu ilin büdcə müzakirələri spiker Oqtay Əsədovun sədrliyi ilə davam etdirildi.

Komitə sədri Rafael Hüsey-nov mədəniyyətə, xüsusilə də kinoya vəsaitin artırılmasını təklif etdi: "Azərbaycanda asayışı yalnız Daxili İşlər Nazirliyi, yaxud təhlükəsizliyi Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti və ya Müdafiə Nazirliyi təmin etmir. Ölkəmizdə asayışı bilikli, mədəni insanlar təmin edir".

Deputat Sahib Aliyev seçildiyi Tərtər rayonunun 100 faiz qazlaşdırılan rayonların sırasında olduğuna görə dövlət başçısına təşəkkür etdi. Daha sonra cəbhə bölgəsində yaşayan seçicilərin problemlərindən danışdı.

Parlamentin Regional məsələlər komitəsinin sədri Arif Rəhimzadə büdcədən qənaətlə istifadə etməyə çağırdı: "Mən bir çox deputatlardan fərqli olaraq, heç bir sahəyə əlavə vəsaitin ayrılmasını istəməyəcəyəm. Mən ayrılan vəsaitin daha səmərəli istifadə olunmasına diqqət çəkəcəyəm".

Deputat Bəxtiyar Əliyev də elmə ayrılan vəsaitlərin artırılmasını xahiş etdi.

"Azərbaycanın valyuta ehtiyatları 46 milyarda çatıb. Bu vəsaitlərdən səmərəli istifadə etsək, xeyli uğurlar ədə edə bilərik". Bunu isə deputat Fazil Mustafa söylədi. O, uşaqlara qayğının artırılmasını zəruri saydı: "63 faiz əhalinin rəsmi gəliri yoxdur, həm atanın, həm də ananın. Ona görə də hökumət bu məsələni həll etməlidir. Başqa yerdə bu, var ya yoxdur, bunun bizim üçün elə bir əhəmiyyəti qalmır. Biz özümüz bu məsələni özümüz həll etməliyik. Həll etməliyik ki, uşaq xəstə olmasın, şikəst olmasın, əlil olmasın, sabah hansısa yardıma ehtiyac duymasın".

F. Mustafa Bakıdakı nəqliyyat problemə də diqqət çəkdi. Bildirdi ki, burada ciddi problem yaşanır: "Bu problemi aradan qaldırmaq üçün metro çəkməlidir. Bu gün milyonlarla adam metrodakı havasızlıqdan əziyyət çəkir. Hər dəfə metropoliten rəhbərliyi deyir ki, problem barədə məlumatımız var, həllinə çalışırıq. Bu yanaşma bilirsiniz nəyə oxşayır? Gərək 1 milyon havasızlıqdan boğulsun ki, bu sahəyə vəsait ayrılıb metro tikintisi sürətləndirilsin?! Bu sahəyə uzun zamandır ki, ciddi vəsait ayrılır".

Müzakirələrdən sonra büdcə haqqında qanun layihəsi 105 lehinə, 2 əleyhinə olmaqla ilk oxunuşda qəbul edildi.

Spiker Oqtay Əsədov bildirdi ki, 23 noyabrda keçiriləcək iclasda layihə ikinci oxunuşda müzakirəyə çıxarılacaq.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın 2019-cu il dövlət büdcəsinin gəlirləri 22 917,5 milyon manat, xərcləri 24 780,1 milyon manat proqnozlaşdırılır. Dövlət büdcəsində neftin bir barelinin qiyməti 60 dollar götürülüb.

"2011-ci ildə ölkədə 176 mindən artıq uşaq doğulubsa, 2017-ci ildə bu rəqəm 144 min 41-ə enib". Bu fikirləri Milli

Məclisdəki çıxışında Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Hadi Rəcəbli dedi. Komitə sədri bildirdi ki, bu ilin göstəriciləri də narahatlıq doğurur: "Bu ilin ilk 9 ayının göstəricisi 103 min olub. Bu bölüme maliyyə vəsaitinin artmaması bizi narahat edir". H.Rəcəbli 2019-cu ilin büdcəsində doğuma görə birdəfəlik müavinətin və 3 yaşınadək uşaqlara verilən müavinətin artırılmasını xahiş etdi.

Deputat Elman Məmmədov hökumət üzvlərinin müzakirələrdə iştirak etməsinə etirazını bildirdi: "Biz burada sözü müzə deyin, təkliflərimizi səsləndiririk. Amma hökumət üzvləri küllü-külfətini yığıdırıb gediblər. Elə özümüz deyirik, özümüz eşidirik" - deyərək deputat narazılığını bildirdi.

Deputat Vahid Əhmədov pensiya yaşının aşağı salınma-

düşünürəm ki, ölkəmizdə uşaqlara müavinətin verilməsi ilə bağlı islahatlar həyata keçirilməlidir". **Deputat qeyd etdi ki, Avropa ölkələrində 18 yaşına qədər uşaqlara müəyyən müavinətlər verilir:** "Bu müavinətlərin məbləği təxminən 200 avro təşkil edir. Adətən insanların sosial vəziyyəti aşağı olanda onlar ailə qurmaq, yaxud dünyaya uşaq gətirmək istəməirlər. Azərbaycanda da bu

bu sektor büdcəyə nə qədər vergi verib? Ona görə də bu xidmət sahələrini mütləq özəlləşdirmək lazımdır. Yaxud uzun müddətə idarəetməyə verilməlidir. Bu halda 2-3 ildə biz büdcəmizi 40-50 milyard həddinə qaldıra bilərik. O halda pensiyaları da, uşaqpulunu da verə biləcəyik. Amma bu islahatları aparmadan, dövlətin yükünü azaltmadan bunları etmək çox çətin olacaq".

qəhrəman vətəndaşlarımız şəhid olub. Mən bu döyüşlərdə iştirak edənlərdən biriyəm. Bunlar niyə yaddan çıxmalıdır? Niyə polis işçiləri yaddan çıxmalıdır? Əgər bunların hər birinə, 24 min nəfər şəhid ailəsinə müavinət ayrılırsa, bu, 264 milyon manat edər. Dövlət büdcəsinin müəyyən problemləri var, mən bunu başa düşürəm. Amma mən bu vəsaitlərin ödənilməsi mənbəyini deyirəm: Cahangir Hacıyevin Londondakı mülkləri satılsın, gətirilsin dövlət büdcəsinə! Fazil Məmmədovun, Rüşət Aslanlının mülkləri, obyektləri, maşın kolleksiyaları çıxarılsın hər-raca, satılsın, vətən uğrunda döyüşən, şəhid olanların ailələrinə verilsin! O da xalqın puludur. Bu istiqamətdə ciddi addımlar atmağa ehtiyac var".

Bundan sonra söz alan vitse-spiker Valeh Ələsgərov deputatları hansısa sahəyə vəsait ayrılmasını təklif edərkən mənbə göstərməyə çağırdı. Bu zaman F.Ağamalı "mənbəyini göstərdim" deyərək reaksiya verdi. Spikerə onu sakitliyə riayət etməyə çağırıldı.

Milli Məclis "Sosial təminat və müdafiəni həyata keçirən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının 2019-cu il büdcəsi haqqında" qanun layihəsini müzakirəyə çıxardı. Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Hadi Rəcəbli qanun layihəsi haqqında deputatlara məlumat verərək bildirdi ki, 2019-cu ilin dövlət büdcəsinin 33,4 faizi sosial sahəyə ayrılıb. Onun sözlərinə görə, sosial təminat və müdafiəni həyata keçirən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının 2019-cu il büdcəsi 3 milyard 928 milyon manat olacaq. Bu vəsaitin 61,5 faizi dövlət sosial sığorta yığımına hesabına toplanıb. 1,5 milyard manat isə qeyri-dövlət qurumlarından formalaşdırılıb.

Qeyd edək ki, növbəti ildə DSMF-nin gəlir və xərcləri 3 milyard 928,1 milyon manat nəzərdə tutulur.

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev bildirdi ki, ölkədə 15-64 yaş arasında olan əhali 71 faiz təşkil edir. 65 yaşdan yuxarı olan əhali isə növbəti ildə 6,3 faiz təşkil edəcək. Ölkədə əmək qabiliyyətli insanların çox olması pensiya sisteminin maliyyə dayanıqlığını daha möhkəm edir. Gələn il pensiyaçıların orta illik sayı 1 milyon 294 min təşkil edəcək. Bunun 58,3 faizi yaşa görə, 30,8 faizi əlilliyə görə, 10,9 faizi isə ailə başçısını itirməyə görə pensiya alanlardır. 2019-cu ildə pensiyaların orta məbləği 240 manatın üzərində olacaq, bu da 6,3 faiz artım deməkdir. Yaşa görə pensiyalar isə 273 manat səviyyəsində müəyyən olunur. Nazir bəyan edib ki, korrupsiya, sui-istifadəyə qarşı ciddi işlər aparılır.

Parlamentdə "İşsizlikdən sığorta fondunun 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsi də müzakirə edildi. İşsizlikdən sığorta fondu üçün 83 milyon manat nəzərdə tutulub.

Müzakirələr bu gün davam etdiriləcək.

□ Elşad PASASOY,
Musavat.com

Milli Məclisdə gərgin

büdcə müzakirələri

Fəzail Ağamalı: "Cahangir Hacıyevin, Fazil Məmmədovun və Rüşət Aslanlının mülkləri, obyektləri, maşın kolleksiyaları satılıb şəhid ailələrinə verilsin"

H.Rəcəbli dedi ki, pensiya islahatları ilə bağlı yeni qanunun tətbiq olunması hesabına əlillərin sayı 5 faiz azalıb: "Gələn il pensiyaçıların 30 faizini əlillər təşkil edəcək. Qanuna etdiyimiz dəyişikliklərə görə, II və III qrup əlillər güzəştli pensiyaya çıxmaq hüququndan məhrum olublar".

Komitə sədri Siyavuş Novruzov əlil və veteranlarla bağlı mühüm çağırış etdi. "Qarabağ gədən yol Qarabağ veteranlarının, Qarabağ əlillərinin sosial müdafiəsinin möhkəmlənməsindən keçir"-deyən deputat bildirdi ki, əlillərin işə götürülməsi zamanı Qarabağ əlillərinə önəm verilməli, ilk növbədə onlar işlə təmin edilməlidir: "Əgər Qarabağ əlilləri hansısa qurumda çalışırsa, orada ixtisarlara olarsa, ən axırıncı həmin şəxslərə şamil olunmalıdır, birinci yox". **S.Novruzov Əfqanıstan müharibəsi iştirakçılarına da eyni münasibətin tətbiqinə çağırdı.** "Müharibə veteranlarına 56 manat müavinət verilir. Mən onun çoxluğu-azlığından danışmıram. Amma veteran pensiyaya çıxanda 56 manatının böyük hissəsi kəsilir. Bu 56 manat onunkudur, bu məbləğin onun təqaüdünə nə aidiyyəti var? Onun cəmi 18 manatını əlavə edirlər. Məgər o, təqaüdə çıxanda veteranlıqdan çı-

sı zərurətindən danışdı: "Biz pensiya islahatları ilə bağlı çox ciddi qanun layihələri qəbul etdik. Pensiyaya çıxmağın yaş həddini dəyişdirdik. Kişilərin və qadınlara pensiya yaşını 65 edib, eyniləşdirdik. Bəs bu, dövlət büdcəsinə nə verdi? Dövlət büdcəsinə əlavə vəsait gətirdimi? Ümumiyyətlə, bunu hesabladılar mı?"

Deputat dedi ki, aparılan pensiya islahatlarının hələ ki, müsbət nəticəsi yoxdur: "Ona görə də hesab edirəm ki, "Pensiya sistemi haqqında" Qanuna yenidən baxmağa çox böyük ehtiyac var. Yeni nazir Sahil Babayevə təklif edirəm ki, pensiya yaşı ilə bağlı məsələyə ciddi şəkildə baxılsın. Elə ölkələr var ki, bir pensiyaçıya bir işləyən şəxs düşür. Azərbaycanda bir nəfər pensiyaçıya 3 nəfər işçi düşür. Amma biz buna baxmayaraq, pensiya yaşını artırıq. Hətta qadınlara 65 yaşında pensiyaya çıxarılmasını səbəbini başa düşə bilmirəm".

Deputat Qüdrət Həsənzadə əhali artımının aşağı düşməsi ilə bağlı narahatlığını dilə gətirdi: "Əgər respublikada doğuşun sayı aşağı düşsə, bu bizi ciddi şəkildə düşündürməlidir. Bir çox hallarda, sosial vəziyyət aşağı olduqda, gənclər uşaq dünyaya gətirmək istəməirlər. Bu baxımdan

sahədə müəyyən islahatlar nail olmaq olar. Hər şeyi islahatlar həll edir. Biz islahatlara getməsək, bu problemləri həll edə bilməyəcəyik. Bu, hər birimizi ciddi şəkildə düşündürməlidir".

Q. Həsənzadənin sözlərinə görə, islahatlardan biri dövlət büdcəsindən bəzi müəssisələrin maliyyələşməsinin azaldılmasıdır: "İslahatları başlamaq üçün ilk növbədə idarəetmə xərcləri azaldılmalıdır. Gələn Azərbaycanda büdcə vəsaitinin hesabına çalışanların 19 min 300 nəfər artırılması planlaşdırılır. Mətbuatdan oxudum ki, Ermənistanda gələn il büdcədə maliyyələşən insanların 150 min ixtisarı nəzərdə tutulur. Biz çalışmalıyıq ki, maksimum az sayda insanlarla daha çox iş görək və büdcə xərclərini maksimum azaldaq. Bir çox müəssisələr var, məsələn, "Azrkosmos", "Azərişiq", "Azərsu", "Azərişilik", "Azərqaz", səhmləri dövlətə məxsus olan səhmdar cəmiyyətlər var, onları özəlləşdirməyin çoxdan vaxtı gəlib çatıb. Burdan həm büdcəyə böyük pullar daxil ola bilər, həm də həmin şirkətlər gələcəkdə büdcəyə vergi ödəyərlər. Gələn il energetika və sənayeyə 782,9 milyon manat vəsait ayrılacaq. Gələn görək

Deputat Elmira Axundova bildirdi ki, əhali ilə işləyən, pensiya, müavinətlər və sair ödənişlərə nəzarət edən insanların vəzifə maaşları daha yüksək olmalıdır: "Çünki hazırda Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiə Nazirliyinin xüsusən də rayonlarda işləyən əməkdaşlarının məvacibləri 250-300 manat civarındadır. Bu da istər-istəməz neqativ hallara, yeni rüşvətxorluq, korrupsiya və sairə gətirə bilən bir amildir. Ona görə bu çətin sahələrdə işləyən insanların vəzifə maaşlarının əhəmiyyətli dərəcədə yüksəldilməsini istədim ki, həmin sahəyə bilikli, kreativ, sağlam cavanların axını güclənsin". **E.Axundova uşaqlara verilən müavinətlərin artırılmasının vacibliyini də qeyd etdi:** "Gördüyümüz kimi, bu müavinət 2018-ci ilin səviyyəsindədir, bu bizi qətiyyən razı sala bilməz, çünki real tələbat o müavinətdən ən azı 10 dəfə çoxdur. Mən təklif edirdim ki, 2-ci, 3-cü və sonrakı doğuşa görə müavinətlər progressiv şəkildə ödənilsin, yeni 1-ci uşağa görə müavinət 100 manatdırsa, 2-ci uşağa görə 200, 3-cü uşağa görə 300 və s. olsun".

Deputat Fəzail Ağamalı şəhid ailələrinə ödənilməli olan 264 milyon manatın mənbəyini göstərdi: "Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda 24 min nəfər

Tolstoyu tanımayan rusdilli ziyalı

Samir SARI

Uzun müddət Rusiyada yaşayıb-ışlənmiş bir qohumumuz var, adı vaxtda söhbət edərkən, bir də görərsən, ayrıca götürülmüş cümləni rus dilində dedi. Bəzən saatlarla söhbət edər, bir kəlmə rusca deməz, amma hərdən belə edir. Bu cür vərmiş ələyib.

O gün onunla həkimə getmişik. Düzü budur ki, o, bizim həkimlərə inamsızdır, savad və sərişələrindən quşqulanır. Amma variant yox idi, ona görə də yerli həkimə getdik. Müayinə, analiz, söhbət-filan kimi prosedurlardan sonra qohum gözlənilmədən həkimdən məmnunluğunu ifadə etdi.

Bilirsinizmi, nəyə görə? Ona görə ki, həmişə bizimlə ana dilimizdə səlis danışan həkim arada onunla rus dilində danışdı (bu rusca nə deyibse, həkim də o dildə cavab verib) və məlum olub ki, həkim əslində rusca təhsil alıbmiş.

Vəssalam. Bu bəs edib ki, qohumumun ona etimadı yaransın.

Bizdə belə bir stereotip var axı, adam rusca bilirsə, yaxşı danışsın, hətta rusdursa, demək, savadlıdır.

Dünən baxıram ki, Rey Kərimoğlu da uyğun mövzuda belə bir status paylaşdı: "Bir rusdilli (ali təhsilli) adam tanıyırdım. Rus dilində də həftəbecər danışdı. Bir gün belli oldu ki, bu adam Tolstoyu tanıdır! Oxumayıb yox ey, ümumiyyətlə, Tolstoyu tanıdır. Sonra belli oldu ki, adam heç Çexovu, Dostoyevskini, Lermontovu da tanıyırmış!"

Bu da həmin məsələdir. Biz rusdilliləri, rusları gözümdə o qədər böyütmüşük ki, heç cür qəbul edə bilmirik: rusca təhsil almış adam necə ola bilər ki, Tolstoyu, Çexovu tanımasın.

Amma ola bilər. Bu, o deməkdir ki, o adam dili çulunu sudan çıxaracaq səviyyədə bilir və əslində rusca təhsil almayıb, eləcə, rusca sözlər öyrənib, cümlə qurmağı bilir, aeroportda, demiryol vağzalında yol-riz soruşa, bilet ala, marketdə bazarlıq edə, yeri gələndə küçədə kiminlə "spor" edə, "ço, padles, a nu-ka katis otsyuda"-zad deyə bilər. Yeni bu kimi şeylər. Yoxsa hər rus dilini bilən mütəq klassik ədəbiyyatın bilicisi olması, bəynəlxalq siyasətə dair politoloji şərhler verməsi mümkün deyil.

Rusiyanın ucsuz-bucaqsız çöllərində milyonlarla adam var ki, orta məktəbi zor-bəla bitiriblər, ömürlərində bir dəfə şeir əzbərləməyiblər, Puşkinin eləcə adını eşidiblər, Tolstoydan bir sətir oxumayıblar, amma rusca danışa bilərlər. Bu gün onlardan biri ölkəmizə gələrsə, ağzını açıb "zdraste" desə, çox adam elə biləcək ki, o, MQU-dan gəlib. Niyə? Rusca danışır axı!

Ona qalsa, bizdə də minlərlə adam var ki, ana dilimizdə revan danışır, amma Füzulidən, Vaqifdən bir misra da bilmir, heç Mirzə Cəlilin, Haqverdiyevin yaradıcılığında da xəbəri yoxdur. Bir az dəqiqləşdirsək, məlum olacaq ki, adam heç ərizə də yazı bilmir, hətta "ərizə" sözünün özünü "ərze" yazır.

Yeni bir insanın hansısa dildə danışması hələ onun savadlı adam olması deyil. Dünyanın yarısı ingiliscə danışır, amma bu o demək deyil ki, onların hamısı Kembric və ya Oksford universitetlərinin məzunlarıdır.

Bircə bizim bu kimi stereotiplərimiz dağılsaydı! Amma oxşamır. Bu gün bir şirkətdə vakansiya olsun, o yerə iki adam iddia eləsin - biri İqtisad universitetinin Azərbaycan sektorunu qırmızı diplomla bitirən azərbaycanlı, digəri hansısa universitetin Dağıstandakı filialını ölüm-zülüm bitirmiş rusdilli. Bilirsiniz, o vakansiyanı kim tutacaq. Rusdilliyə üstünlük verəcəklər. Çünki adam rusca danışa bilir. Tolstoyu tanıyır, tanıdır, dəxli yoxdur, əsas odur ki, rus dilində ləhcəsiz "privet, kak dela" deyə bilər.

Son vaxtlar camaat bu üzəndən övladlarını rus bölmələrinə qoymağa kütləvi şəkildə meyillənib. Görürlər ki, rusca danışa bilmək matça 1:0 öndə başlamaq deməkdir. Hamı da istəyir ki, övladı qabağa getsin.

Bu ölkədə xeyli ingilis dilini bilən də var. Amma nə işdirsə, bu, elə də fərli üstünlük sayılmır. Hamıya elə gəlir ki, rusdilli olmaq ingilisdilli olmaqdan daha üstündür.

Tərs kimi, ingilis dilini bilənlər öz ana dillərini də bilirlər və özlərini bir az sadə, ingiliscə bilmirmişlər kimi aparırlar. Bir çox rusdillilər isə ana dilində zəif bildiklərini xüsusi üstünlükmüş kimi gözə soxurlar.

Bu da hər nədirsə, fenomenal hadisədir.

Hər halda, gerek bundan belə harada bir rusdilliyə ürcah olsaq, gerek, maraqlanaq, gerek Tolstoyu tanıyırmı. Desə, tanıyıram, onda bir də soruşaq: "Tolstoyun "Mühəndis Qarinin hiperboloidi" romanını oxumusunuzmu?"

Son bir həftə ərzində ölkədə yanğın nəticəsində 6 uşaq dünyasını dəyişib. Belə ki, noyabrın 8-də Şirvan şəhərində vətəndaşa məxsus evdə yanğın baş verib. Hadisə zamanı mənzildə nəzarətsiz qalan iki azyaşlı uşaq - 2013-cü il təvəllüdü Əbilov Məmmədəli Ramil oğlu və 2015-ci il təvəllüdü Əbilov Əliheybət Ramil oğlu tütəndən boğularaq ölüb.

daşı Sevinc Tağıyeva, 3 övladı və baldızı qızı olub. Qadın və uşaqlar yatdığı üçün yanğından xəbərləri olmayıb. Yanğının evdə quraşdırılan odun sobasından başlayaraq evə yayıldığı ehtimal edilir.

Ötən ilin qış aylarında da Bakıda və bölgələrdə demək olar ki, hər gün yanğın hadisəsi baş verirdi. Bütün yanğın hadisələri bu cür bədbəxt sonluqla nəticələn-

quraşdırmırlar. Eləcə də qaz üçün xüsusi detektorlar da var ki, bundan da insanlar almırlar. Halbuki dəfələrlə mətbuat, televiziya vasitəsilə bildirilib ki, həmin qurğuların quraşdırılması lazımdır. Ötən həftə Nyu-Yorkda olduğum zaman evdə üzərlik yandırmışam istədim. Evdə uşaqlar dedilər ki, tütü yuxarıdakı cihaza gedərsə, siqnalizasiya işə düşəcək. Yeni qurğular

odun sobasından qaynaqlanıb. Əslində odun sobasını da quran zaman bəzi qaydalara əməl etmək lazımdır. Belə ki, sobanın altına mütələq şəkildə qum tökmək lazımdır və nəzarətsiz qoyub, kənara getmək olmaz. Bu istiqamətdə camaatı maarifləndirmək lazımdır. İnsanlar sanki 12-ci əsrdən qalıblar. Nə radioya, televizora qulaq asırlar, nə də özləri araşdırıb, öyrənirlər. Sobanı quran

Ölkədə dəhşətli yanğınlar- 6 uşağın həyatını məhv edən səbəblər..

Ekspert: "Yanğından mühafizə qurğularını yataq otağından tutmuş, bütün yerlərə quraşdırmaq lazımdır"

Bu hadisənin ardınca noyabrın 13-də Daşkəsən rayonunun Quşçu kənd sakini, 1970-ci il təvəllüdü Tağıyev Pənah Cəmil oğluna məxsus ümumi sahəsi 150 kvadratmetr olan fərdi evdə yanğın baş verib. Fövqəladə Hallar Nazirliyindən verilən məlumata görə, yanğının kəşfiyyatı zamanı 1990-cı il təvəllüdü Tağıyeva Sevinc Şahin qızı, 2010-cu il təvəllüdü Tağıyeva Aygün Asim qızı, 2012-ci il təvəllüdü Tağıyev Sakit Asim oğlu, 2017-ci il təvəllüdü Tağıyev Sadiq Asim oğlu və 2007-ci il təvəllüdü Edilxanova Günel Qoşqar qızının meyitləri aşkar olunub.

"Report" xəbər agentliyi yanğının başvermə səbəbi ilə bağlı bəzi detalları əldə edib. Belə ki, məlumata görə, hadisə zamanı ev sahibi Pənah Tağıyev Gəncə şəhərindəki xəstəxanada müalicə alan həyat yoldaşının yanında olub. Yanğın zamanı ölən 2007-ci il təvəllüdü Edilxanova Günel Qoşqar qızının anası - ev sahibinin qızı - Gəncədə olduğuna görə övladını ata evinə aparıb və qardaşı Asim Tağıyevin yanına qoyub.

Axşam saatlarında isə Asim mal-qarasının gəlmədiyini görüb, meşəyə heyvanların dalınca gedib. Lakin mal-qaranı orada tapmayan Asim gecə saatlarında onları axtarmağa başlayıb və bu səbəbdən yanğın zamanı evdə olmayıb.

Yanğın baş verən zaman evdə onun həyat yol-

məsə də, ümumilikdə heç kim təhlükədən siqortalanmayıb. Çünki yaşayış evlərində yanğının yerində qurğuların qarşısını alan qurğular, siqnalizasiya sistemləri quraşdırılmayıb. Bəs bu qurğular nə üçün quraşdırmıyır?

Əvvəlcə onu qeyd edək ki, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin elektron qəzetində yanğından mühafizə sistemlərinin qurulmasının yeni texnologiyası barəsində geniş məqalə yerləşdirilib. Burada bütün detallar qeyd olunub.

Ekspert Nüsrət Qasimov bildirib ki, əslində bütün mənzillərdə yanğın baş verən zaman xəbərdarlıq edəcək olan qurğular quraşdırılmalıdır: "Azərbaycanda belə halları da müşahidə edirik ki, insanlar 1 milyon verib, villa tikirlər, ancaq 500 manat verib, yanğından mühafizə sistemi

lar bu qədər həssasdır. Həmin aparatların qiymətləri də çox baha deyil. Yanğınların səbəblərini araşdırdıqda görürük ki, əksər yanğınlar elektrik xətlərinin həddindən artıq yüklənməsi səbəbindən baş verir. Əgər sovet dövründə yalnız bir televizor, 3-4 də lampa yandırılırdısa, hazırda elektrikle işləyən qurğuların sayı xeyli dərəcədə artıb. Bir mənzildə fərqli cür elektrikle çalışın əşyalar işlədilir. Belə olduğu təqdirdə elektrik xətlərinin çəkilişinə də diqqət etmək lazımdır. Yeni naqilin kəsiyini bu yükə uyğun hesablamaq lazımdır. Azərbaycanı bu hesablayan yoxdur. Əllərinə nə naqil gəldisə, ondan da elektrik xətti çəkirlər. Yük də artan kimi naqillər qızır, bir-birinə dəyir, yanğın baş verir. Daşkəsəndə baş verən yanğın

zaman yaxınlığından yanğına meyilli əşyaları götürmək lazımdır".

Ekspert bildirib ki, yanğından mühafizə qurğularını yataq otağından tutmuş, bütün yerlərə quraşdırmaq lazımdır: "Xüsusilə də bu qurğular yataq otağında olmalıdır. Çünki tütü gələn kimi həmin qurğular siqnal verib, yatan insanı oyadır. Bağçalar, məktəblər, eləcə də mənzillərin qarşısında yanğının qarşısını almaq üçün qumlar, balonlar olmalıdır. Dəfələrlə müşahidə etmişəm ki, Azərbaycanda bina da yanğının qarşısını almaq üçün quraşdırılan su xətlərindən oğurluq edirlər. Maşınla suyu çəkib, aparıb satırlar. Nəzarətsizlik və səhlənkarlıq olduğu üçün bu cür faciələr başımıza gəlir".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi nazirinin birinci müavini İlqar Rəhimov vəzifəsindən azad edilib. Belə xəbərlər var ki, İ. Rəhimov əslində 10 gündür vəzifəsindən azad edilib, adı nazir müavinləri sırasından nazirliyin rəsmi saytından hələ bir neçə gün əvvəldən çıxarılıb.

İ. Rəhimovun tanınmış iqtisadçı Vahid Axundovun kadrlarından biri olduğu deyilir. 1992-ci ildə Vahid Axundovun şöbəsində işləyib və oradan Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə işə keçib. 1993-cü ildən Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində işləyən İ. Rəhimov 1999-cu ildən nazir birinci müavini təyin edilib və o vaxtdan da bu posta "əvəzə-dilməz kadr" olub.

İ. Rəhimov bir neçə naziri yola salsa da, özü birinci müavin postunu saxlaya bilib. Buna səbəb kimi onun iş təcrübəsi, kifayət qədər peşəkar məmur olduğu göstərilirdi. Bəzi zamanlarda isə o, hətta nazirlikdə əsas fiqura, "boz kardinal" a çevrilə bilib. Xüsusən də Füzuli Ələkbərovun nazir olduğu dövrdə İlqar Rəhimov ƏƏSMN-in "boz kardinal" hesab olunurdu.

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, S. Müslümov 2013-cü ildə nazir təyin edildikdən sonra çox cəhd etsə də, İ. Rəhimovla yollarını "ayıra" bilməyib. Hətta bildirilir ki, S. Müslümov İ. Rəhimovu "zərərsizləşdirmək" üçün nazirliyin əsasnaməsini dəyişdirməklə əlavə iki müavin postu almağa nail olub. Amma bu da İ. Rəhimovun nazirlikdəki nüfuz dairəsini azaltmağa əhə-

İlqar Rəhimovun 25 illik hökmranlığının sonu - nazir müavinini bitirən səbəblər

ƏƏSMN-in "boz kardinal" hesab olunan İlqar Rəhimov nazirlikdəki korrupsiya sxeminin ən vacib həlqəsi hesab olunurdu; yeni nazir reputasiyası korlanmış köhnə komanda ilə tam vidalaşır

miyyətli təsir edə bilməyib.

S. Müslümov apreldə keçirilən prezident seçkilərindən sonra Nazirlər Kabinetinin yeni tərkibində yer ala bilmədi. Keçmiş nazirin fəaliyyətdə olduğu müddət ərzində 2-2,5 milyard manatın "xortumlandı" bildirilirdi. Beləliklə, əmək

və əhalinin sosial müdafiəsi naziri vəzifəsinə Sahil Babayev təyin edildi. Dövlət başçısının xüsusi diqqət yetirdiyi əhalinin sosial müdafiəsinin təşkili işinin bu nazirlik sisteminə çalışmayan gənc kadra həvalə olunması əlbəttə ki, təsadüfi deyildi. Bu, nazirlikdə

xüsusilə kadr siyasətində yuxarıdan-aşağıya yenilənmənin olacağına işarə idi. S. Müslümov vəzifəsini itirəndən sonra onun nazirlikdəki qohumları da işdən çıxarıldı. S. Müslümovun qayını Ağalar Xasayev Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Hərbi qul-

luçular və xüsusi rütbəli şəxslərlə iş idarəsinin rəisi vəzifəsindən azad edildi. Sabiq nazirin əmisi oğlu, bacısının həyat yoldaşı və dayısının kürəkəni də tezliklə işləri ilə vidalaşmalı oldu. Aydın idi ki, yeni nazir S. Müslümovdan qalma, reputasiyası korlanmış köhnə komanda ilə işləməyəcək. Oktyabrın 31-də prezident İlham Əliyev Natiq Məmmədovun əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini vəzifəsindən azad edilməsi haqqında sərəncam imzaladı. Dövlət başçısının digər sərəncamları ilə Vüsal Nəsirli və Anar Əliyev əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini təyin olundular. İlqar Rəhimovun işdən çıxarılması ilə bağlı sərəncam elan olunmasa da, güman edilir ki, oktyabrın 31-də təyin olunan iki müavindən biri İ. Rəhimovun yerinə gətirilib. Köhnə komandadan hazırda iki müavin işini davam etdirir: İdris İsayev və Mətin Kərimli. Sonuncu bu ilin aprelinde

kənd təsərrüfatı naziri təyin edilən İnam Kərimovun qaradaşdır.

Təcrübəli İ. Rəhimov yaxşı başa düşürdü ki, nazirliyin yeni heyəti ilə bu dəfə işləmək çətin olacaq. Çünki Sahil Babayev istənilən halda köhnə korrupsioner sistemi dağıtmağa çalışacaq. Bu zaman isə gec-tez növbə İ. Rəhimova da gatacaqdı.

Mediada bu illər ərzində İ. Rəhimov haqda bir çox ittihamlar səslənib. O, nazirlikdəki korrupsiya sxeminin ən vacib həlqəsi hesab olunurdu. İddia olunurdu ki, İ. Rəhimov özünə biznes şəbəkəsi qura bilib ki, bura fermer təsərrüfatları və turizm şirkətləri daxildir.

Qeyd edək ki, İlqar Rəhimov 1999-cu ildən Azərbaycan Milli Paraolimpiya Komitəsinin prezidentidir. Ehtimal etmək olar ki, o da işdən çıxarılan digər nazirlər kimi tezliklə bu vəzifəsini də təhvil verməli olacaq.

□ ORXAN,
"Yeni Müsavat"

Bilgəhdə qovğa - Hacı Qalib dövlət məmurlarına hücum çəkdi

Şikayətçi: "Açıq deyir ki, bura mənlikdir, mən istəsəm qapını açaram, istəməsəm açmaram..."

Sabiq deputat Qalib Salahzadənin Bakının Bilgəh qəsəbəsində 35 vətəndaşın yolunu kəsməsi barədə məlumat vermişdik. Azərbaycanın Baş Prokurorluğu, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti, Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyəti həmin yolun açılması üçün hərəkətə keçiblər. Yolun açılması üçün dövlət qurumlarına verilən vaxt bu gün - noyabrın 15-də bitir.

Bu qalmaqallı olayla bağlı aylardır ki, istintaq gedir. Ötən gün Daxili İşlər Nazirliyi İstintaq İdarəsinin Ağır Cinayətlər İstintaq İdarəsinin qrupu Bilgəhə yollanıb. Məqsəd ərazidə istintaq hərəkətləri aparmaq olub. Lakin Hacı Qalib Salahzadənin müdaxiləsi istintaqçıların işlərini sona çatdırmağa imkan verməyib. Bu haqda "Yeni Müsavat"a iş üzrə zərərçəkən statusunda olan Azərbaycan vətəndaşı Seymur Quliyev məlumat verib.

"Bilgəhə, bizim bağ evinin

yaxınlığında Hacı Qalibin quraşdıraraq yolu bağladığı darvazanın qarşısına getdik. İstintaq qrupunun rəhbəri Anar Dəmirçiyev, Şamxal adlı əməkdaş əlində kamera ilə çəkirdi. Mən zərərçəkən kimi öz mülkiyyətimə, qapımın qarşısına gəlmişdim. Dövlət Reyestr Xidmətindən 2 əməkdaş dəvət olunmuşdu. İstintaq hərəkəti aparıb bir daha əlimdə olan kupçaya əsasən yolu bağlı ərazinin mənə məxsusluğunu sənədləşdirib cinayət işinə əlavə edəcəkdilər. Yolun bağlan-

ması məsələsi araşdırıldı. Dövlət Reyestr Xidmətindən dəvət olunan əməkdaşlar bunun üçün xüsusi "GPS" cihazı da özləri ilə götürmüşdülər. İstintaq qrupunun rəhbəri mənim və qonşum Nurid Əliyevin evi-

nə gedən yolla bağlı istintaq hərəkətlərinə başladı. Yanındakı əməkdaş videoçəkiliş aparmağa başladı. Dəmirçiyev dedi ki, biz çəkiliş aparacağıq, bundan sonra zəng edəcəyəm, adamlar gəlib qapını aç-

caqlar. Həmin dəqiqələrdə əraziyə ağ rəngli "cip" gəldi, maşından Hacı Qalib düşüb yanımıza gəldi. Söyüş söyürdü, əraziyə niyə gəldiyimizi soruşurdu. Əmlak Komitəsinin işçilərinə qarşı kobudluq edirdi. Komitə əməkdaşlarından birinin əlində olan istintaqın dəvət məktubunu da əllərindən aldı.

Anar Dəmirçiyev onu sakitliyə dəvət etdi, məktubu geri qaytarmasını tələb elədi. Anar Dəmirçiyevin ısrarından sonra Hacı Qalib məktubu qaytarmaq məcburiyyətində qaldı. İstintaq qrupunun rəhbəri Hacı Qalibdən tələb etdi ki, ərazidən tələb etdi ki, ərazidən tələb etməsin. Hacı Qalib də dedi ki, bəs bura mənimdir. Anar Dəmirçiyev də sənədlə ərazinin mənə məxsus olduğunu dedi, bildirdi ki, mülkiyyətçi Seymur Quliyevdir. Hacı Qalibə sual etdi ki, sizin hansı sənədləriniz var. O dedi ki, ərazi ailəmə məxsusdur, Xatirə Salahzadənin adındadır. Hacı Qalibdən sənəd istədi. Bu dəfə də dedi ki, ərazi oğlum Əlabbasındır. Yenə də sənəd təqdim edə bilmədi. Başladı deməyə ki, bura mənlikdir. Hacı Qalib hərəkətləri ilə Azərbaycanın Konstitusiyasını tanımadığını,

Azərbaycan qanunlarına tabe olmadığını bir daha sübut etdi. Ona izah olundu ki, istintaq hərəkətlərinin aparılmasına mane olur. Ona hakimiyət nümayəndələrinin işinə müdaxilə olunduğu izah edildi. Hacı Qalib sona qədər imkan vermədi ki, evimə gedən qapı açılınsın, istintaq hərəkətləri aparılınsın."

Seymur Quliyev deyir ki, Hacı Qalib onun 2 evinin sökülməsinə, əraziyə iri darvaza qoyub öz mülkiyyətinə buraxmamasını inkar etmir: "Açıq deyir ki, bura mənlikdir, mən istəsəm qapını açaram, istəməsəm açmaram. Mən sizi bura buraxmıram. Anar Dəmirçiyev ona dedi ki, dövlətin yolunu qanunsuz olaraq bağlayıb. Hacı Qalib də dedi ki, istəyəm qapını açaram, istəməm açmaram. O, sona qədər istintaq hərəkətlərinə mane oldu, imkan vermədi ki, ərazidə Dövlət Reyestr Xidmətinin əməkdaşları işlərini görsünlər. Onlara hücum edib əllərindən "GPS" cihazı almağa çalışdı".

Seymur Quliyev məsələ ilə bağlı istintaqın növbəti addımlar atacağını gözlədiyini də bildirdi.

□ E. HÜSEYNOV
"Yeni Müsavat"

Qurd yağı ilə mübarizə üsulları

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Seyyida, pərdəni çox açma, işi faş eləmə"
 (Seyid Əzim Şirvani)

Keçən nömrədə söz verdimiz kimi, bugünkü tamamız qurd yağdır. Təhsil və elm sahəsində aparılan islahatlarımız özünü hər sahədə göstərir. Keçən həftə telekanalizasiyalardan birinin süjeti bu cür başlıqda getmişdi: "Bakıda dəhşət! Kişi qonşusunun dükanına qurd yağı sürtdü!" Doğrudan da dəhşətli hadisə idi. Hətta türkün məsəli, qandonduran da adlandırmaq olardı. Savadsız, elmsiz camaatlar belə proseslərə zarafat, xürafat kimi yanaşır, biz isə qurd yağının necə dəhşətli silah olduğunu çoxdan bilirik. Bu yağ sürtməklə nə qədər ailələr dağılıb, obalar xaraba qalıb, gəlinlər evdən, kişilər ocaqdan, uşaqlar məktəbdən, müəllimlər repetitorluqdan, məmurlar idarədən didərgin düşmüşlər.

Özü də bu yağın bir neçə növü vardır. Şimalda yaşayan ağ tundra canavarının yağını adama sürtəndə sorağı Maqadandan gəlirmiş. Meksika koyotunun piyi dəymiş evin yerində kaktus bitir. Ancaq alimlərimizin araşdırmalarına görə, ən təhlükəlisi bozqurd yağdır. Əgər bunun bircə damcısını supermarketin qapısına sürtsən, vergi inspektorlarından siçan-pişik idarəsinə min cür adam oradan 3 ay əl çəkmirmiş. 6 ay ərzində dükanda siflə eləmək mümkün olmurmuş. 9-cu ayın tamamında dükan yiyəsini məşhur hipermarketlərdən birinin qapısı ağızında ölü tapmışlar.

Ancaq əlbəttə, dərdi verən dərmanını da verir, cin çıxartma alimlərimiz olduğu kimi, qurd yağının zərərli təsirlərini önlemək üçün də AMEA Canavar Araşdırmaları İnstitutunda geniş tədqiqatlar aparılmışdır. Nəticədə kəşf olunmuşdur ki, qurd yağı sürtülən yere yeddi dəfə "Canis lupus" sözlərini oxuyub üflənsən yağın təsiri demək olar yoxa çıxır. Təbii, tam da itmir, bunun üçün elmi araşdırmalarımız hələ davam edir.

Sevindirici haldır ki, son dövrlər bizdə başqa aləmlərə, sehri dünyalara, paralel kainatlara, parapsixologiya, yoqa, şamanizm kimi ciddi elmlərə maraq artan sürətlə gedir. Mən Bakıda doğum evində UZİ aparatının üstündə göz muncuğu asıldığını görmüşəm.

Hələ indiyə qədər o aparata girən bir qadıncıdan qız uşağı kimi ziyanverici əmələ gəlməyibdir, hamısı oğlan doğur. Baş həkim var, nəvələrini çöpçüyə, çıldağa, pırə, ocağa aparır, məşallah, hamısı sappaşağlamdır, turp kimidirlər. Buna "öz xəstəxanasına etibar etmir" demək olarmı? Olmaz. Əksinə, yeni üsulların öyrənilməsi deməliyə. Tibbi sığorta qanunu gələn il də qüvvəyə minməyəcək. 19 ildir artıq bu qanun ölü doğulub. Niyə həyata keçmir? Çünki qanunu qayırandan o vaxt bunun üstünə dağdağan çubuğu, qoyun qığı, dana kələsi, qoç buynuzu asmağı yaddan çıxardılar.

Alternativ elmlərdən şamanizm də inkişaf edir. Dünən bir şamanımızın intervüsünü oxudum, çox sevindim. Hərçənd adam bir az gecikibdir, bu projeni neft pullarının çox gələn vaxtlarında dürtə bilsən qəşəng pul var idi. Misal üçün, şəhərin qəşəng bir yerində Şaman Araşdırmaları Mərkəzi qayımaq olardı. Abbreviaturası da çox abırlı olardı: ŞAM. Şair demişkən, şam əgər yanmırsa, oğlu artıq səfir işləmir.

Ancaq bizdə şamanizmin qabaqlar da geniş yayıldığı məlumdur, sadəcə, camaat bunun şamanizm olduğunu bilmirdi. Bunlardan qeyd edə bilirik Məzahir müəllimi. Əsl şamandır. Örnək üçün, görüldür seçki oldu, ölürlər gəlib səs verdilər. Ölürləri qaldırıb məntəqəyə gətirmək ancaq şaman ayinləri ilə mümkündür. Yaxud mən Zabratda bir dəfə deputat seçkisində müşahidəçi olmuşdum, orada tarix müəllimi vardı, məntəqənin sədr müavini idi, deyirdilər Zabrat-Maştağa zonası haqda kitablar qayırbdır. Çox sirli, mistik adam idi. Səslər sayılarda məlum oldu bizim müxalifətçi burada qalib gəlir, ancaq tarix müəllimi (əslində şaman - biz o zaman hələ bunu bilmirdik) yekun protokolu götürüb qeybə çəkildi. Gecə saat 2-yə qədər bunu axtardıq, quş olub uçmuşdu. Nəhayət, səhərə yaxın əlində qar kimi ağappaq, üstündə bir dəne də cızmaqara olmayan protokolla göyden düşdü, gördük bizim namizəd bir yana, ümumiyyətlə, burada seçki olmayıbdır! Bakıda "SUM"un yanında bir məktəbdə isə direktor dua oxudu, seçki qutusu havaya qalxdı, müşahidəçilərin burnundan qan gəldi, ATƏT-in eksperti paralıc oldu.

Şaman elmini dərinləndirən qavrayan yoldaşlardan uçaskovı və icra hakimlərimizi də qeyd edə bilirik, oxucular istəsə, salamatlıq olsa, buna qayıdaraq. Salamatlıq isə bu temada mühümdür, çünki qorxuram bu yazıdan sonra qələmim qırılsın.

Fransa prezidenti Emmanuel Makron Avropanın öz ordusunu yaratmalı olduğunu bəyan edib. Makrona Rusiya prezidentindən və Almaniya kanslelerinden dərhal dəstək gəlib. Rusiya prezidenti Vladimir Putin indiki vəziyyətdə çoxqütblü dünya üçün Avropa İttifaqı ordusunun yaradılmasının müsbət hal olduğunu deyib.

Almaniyanın baş naziri Angela Merkel isə Avropa Parlamentində çıxış edən bu ordunun NATO əleyhinə olmadığını, Avropa İttifaqı ölkələrinin ortaq mənfəət və dəyərləri daha yaxşı müdafiə edə bilmələri üçün lazımlılığını qeyd edib: "Bir gün həqiqi Avropa ordusu qurmaq fikri üzərində ciddi fikirləşməliyik. Bu ordu NATO-nun tərkibində fəaliyyət göstərəcək".

Maraqlıdır ki, Rusiya dəstək versə də ABŞ-dan bu ideyaya mənfi münasibət müşahidə olunub. ABŞ prezidenti Donald Tramp bu təklifə nəinki mənfi yanaşmış, hətta Emmanuel Makrona qəzəblənib:

"Makron Avropanı ABŞ, Çin və Rusiyadan qorumaq üçün ordu yaratmağı təklif edir. Birinci və İkinci dünya müharibələrində Almaniya döyüşüb. Bu, Fransa üçün nə ilə nəticələndi? ABŞ gələndə Parisdə alman dilini öyrənməyə başladılar. NATO-ya görə ya pul ödəyin, ya da yox!"

Bəs Ümumavropa ordusu yaratmaq ideyası nə üçün yaranıb, hansı məqsədlərə xidmət edir?

Azad Demokratlar Partiyasının sədri Sülhəddin Əkbər "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Ümumavropa ordusunun yaradılması ideyası əslində yeni deyil. Hələ 2010-cu ilin əvvəllərində bu ideya ortaya çıxıb. İlk dəfə Böyük Britaniya ilə Fransa arasında bu məsələ müzakirə olunub: "Lakin həmin dövrdə bir tərəfdən Transatlantizmin güclü olması, ABŞ-ın Avropada dominant rol oynaması, Amerikanın basqısı bu ideyanın böyüməsinə imkan vermədi. Digər tərəfdən də bilirsiniz ki, Ümumavropa ordusunun yaranması yalnız siyasi iradə deyil, həm də böyük maliyyə tələb edir. Bilirsiniz ki, Avropa İttifaqı 29 ölkədən ibarətdir və burada Ümumavropa ordusunu yaratmaq elə də asan məsələ deyil".

S.Əkbərin fikrincə, "Brexit"i nəzərə alsaq İngiltərənin Ümumavropa ordusu ideyasında tutduğu yeri bu dəfə Almaniya tutur. İndi Fransa və Almaniya bu ideyaya sahib çıxırlar: "Heç şübhəsiz bu ideyanın ortaya gəlməsində Trampın hakimiyyətə gəlməsi və onun transatlantik münasibətlərdə, o cümlədən NATO

NATO-ya alternativ Ümumavropa ordusu

Putinin də dəstəklədiyi ideya həyata keçəcəkmə?

məsələsində tutduğu mövqə də öz rolunu oynayır. Amma bir daha qeyd edim ki, bu ideya Tramp hakimiyyətə gəlməzdən öncə irəli sürülmüş ideya idi. Avropa düşünür ki, əgər o, bir birlik olaraq yeni dünya düzenində, geopolitik balansda böyük bir güc olaraq öz yerini tutmaq istəyirsə, eyni zamanda böyük hərbi gücə çevrilməlidir. Avropa indi böyük iqtisadi gücdür, böyük mədəni gücdür, amma onu hərbi güc saymaq olmaz. Çünki onun hərbi gücü NATO-dan qaynaqlanır. Ona görə də artıq Avropa İttifaqının aparıcı dövlətləri Fransa və Almaniya paralel olaraq bu fikrə gəliblər ki, Ümumavropa ordusu yaranmadan Amerika asılılığından qurtarmaq və yeni düzenində böyük geopolitik güc kimi yer tutmaq mümkün olmayacaq. Ona görə bu, həm dünyada yaranmış yeni strateji şəraitin ümumi təsiri altında, həm də Trampın tətikləyici provokativ hərəkətlərinin nəticəsində bu ideya yenidən canlanmağa başlayıb. Təbii ki, Rusiya da transatlantik illişkilərin pozulmasında və NATO daxilində ziddiyyətlərin inkişafında maraqlı olduğu üçün öz ziyanına olsa belə, bu ideyaya operativ taktiki maraqlar baxımından dəstək verir".

Bəs bu ideya reallaşacaq, yoxsa söz olaraq qalacaq?

S.Əkbər dedi ki, bu dövlətlər hərbi xərclərini artırmaq istəməzlər, hətta onların sırasında NATO-ya üzvlük haqlarını vermək istəməyənləri var. Hələlik guya 9 Avro-

pa dövləti Ümumavropa ordusu yaradılması ideyasına müsbət yanaşdığını ortaya qoyub. O dövlətlər sırasına İspaniya və İtaliya kimi güclü Avropa dövlətləri də qoşulmalıdır. Çünki belə böyük hərbi gücün yaradılması çox böyük hərbi güc tələb edir: "Avropa İttifaqının aparıcı dövlətləri ilk növbədə qərar verməlidirlər ki, onlar NATO-dan çıxmaqla Ümumavropa ordusunu yaratmaq istəyirlər, yoxsa Angela Merkelin də qeyd etdiyi kimi, NATO-ya paralel olaraq belə bir ordunu yaratmaq fikrindədirlər. Hər bir variantın öz çətinliyi var. Birincisi, bu ordunun yaradılması böyük vaxt tələb edir, ikincisi, ümumiləşmiş koordinasiya edilmiş siyasi iradə, üçüncüsü, böyük maliyyə tələb edir. Avropa İttifaqının indiki halında bunu ortaya qoya bilməsi bir qədər çətin görünür. Bu ideyanın həyata keçməsi perspektivinə mən pessimist yanaşmıram. Düşünürəm ki, bu, müəyyən mənada bəlkə də Parislə Berlin arasında razılaşdırılmış bir taktiki gedişdir və Trampın Avropa İttifaqına, NATO-dakı Avropa İttifaqı ölkələrinə yönəlik iddialarını ci-lovlamaq niyyəti güdür".

İdeyaya Rusiyanın nədən dəstək verməsinə gəlin-cə, həmsöhbətimizin sözlərinə görə, Rusiya da anlayır ki, bu ideyanın gerçəkləşməsi çox çətin məsələdir. Sadəcə olaraq, Rusiya Trampın Avropa İttifaqı əleyhinə olan, NATO-da prob-

lemlər yaradan bütün ideyalarına dəstək verir. Çünki onun maraqlarına uyğundur: "Bu saat Trampın strateji planda əsas hərəkətləri nədən ibarətdir? ABŞ-ın İkinci Dünya müharibəsindən sonra dünyada yaratdığı beynəlxalq sistemi, onun əsas institutlarını baltalamaq. Bu, transatlantik münasibətlərə də aiddir. Rusiya Putinin bu hərəkətlərinə ya dolayısı yolla, ya da birbaşa dəstək verir. O baxımdan Putinin Ümumavropa ordusu ideyasına dəstəyi, mənəcə, Vaşinqtonla Brüssel arasında münasibətlərin pozulmasına hədəflənib. Hətta tutaq ki, qərar verilsə belə, ordu yaradılmağa başlansın, praktiki addımlar atılsa da onun reallaşdırılması çətindir və çox uzun zaman tələb edir. Bu məsələ ciddiləşsə, təbii ki, Vaşinqton daha ciddi şəkildə dövryyəyə girəcək, həm ümumi təzyiq edəcək, həm də hər bir dövlətə ayrı-ayrılıqda təzyiq göstərəcək. Çünki ABŞ-ın buna kifayət qədər geniş imkanları var. ABŞ-la Böyük Britaniya sözlərini birləşdirsələr, bütün şimali və Şərqi Avropaya hakim mövqedə olacaqlar. Bu iki dövlətin birgə potensialı Ümumavropa ordusu ideyasının həyata keçirilməsinin qarşısını almağa imkan verir. Tam keyfiyyətli, döyüş qabiliyyətli Ümumavropa ordusunun yaradılması ən azı yaxın perspektivdə real görünür".

□ Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

ABŞ Nəqliyyat Komandanlığının rəhbəri, general Stefan Lyonsun Bakı və Tiflis səfərləri, nədənsə, bir az kölgədə qaldı. Onun prezident İlham Əliyevlə görüşü zamanı siyasi və iqtisadi sahələrdə ölkələrarası əlaqələrin yüksək səviyyədə olması, xüsusilə Əfqanıstandakı proseslərdə Amerika ilə Azərbaycanın bir yerdə olması və digər məsələlər müzakirə edilib.

ABŞ generalı AZAL prezidenti Cahangir Əsgərova da görüşüb. Bu görüşdə də tərəflər iki ölkə arasında aviasiya sahəsində möhkəm tərəfdaşlıq münasibətlərini, eləcə də Azərbaycanın nəqliyyat sahəsində etibarlı tərəfdaş olduğunu müzakirə ediblər.

Görüşün üzvdə olan detallar bunlardır. ABŞ generalı Bakıda olarkən başqa hansı məsələlərin müzakirə edildiyi məlum deyil.

Əvəzində S.Lyonsun Tiflisdə keçirdiyi görüşlərdə müzakirə etdiyi məsələlərin demək olar tam detalları üzə çıxıb. Onun Gürcüstanın baş naziri Mamuka Baxtadze ilə görüşündə ABŞ-ın Gürcüstanın Tiflis yaxınlığındakı Vaziani hərbi bazasının ərazisində hərbi aerodrom inşa edəcəyi məlum olub. Bu obyektin tikintisi Gürcüstana regionda sabitliyin qarantı kimi NATO-ya üzv ölkələrin hərbiçilərini qəbul etmək imkanı verəcək.

Qərb Universitetinin Təbiiq Politologiya Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a S.Lyonsun səfərini bu cür izah etdi: "ABŞ Nəqliyyat Komandanlığının rəhbəri general Stefan Lyonsun bölgəyə səfəri və keçirdiyi görüş-

ABŞ generalının mübhəm Bakı və Tiflis səfəri

Elxan Şahinoğlu: "Gürcüstanda var olan ABŞ hərbiyyəsi həm də enerji layihələrimizin təhlükəsizliyini artıracaq"

Stefan Lyons

lər həm Vaşinqton, həm də bölgə ölkələri üçün vacib əhəmiyyət kəsb edir. ABŞ hərbi yüklərin bir hissəsini Azərbaycanın hava məkanından istifadə edərək Əfqanıstana çatdır-

rır. ABŞ üçün bunun iki əhəmiyyəti var. Birincisi, yüklər ən qısa yolla Əfqanıstana çatdırılır. İkincisi, hərbi yüklərin Azərbaycan üzərindən Əfqanıstana çatdırılması Va-

şinqtonla Bakı arasındakı əlaqələrin, o cümlədən hərbi əlaqələrin yüksək səviyyədə saxlanmasına şərait yaradır. Bu, Azərbaycan üçün də faydalıdır. Azərbaycan dost və qardaş Əfqanıstana kömək edir, üstəgəl, beynəlxalq terrorizmlə mübarizədə öz töhfəsini verir. İstisna etmərim ki, ABŞ Azərbaycanla hərbi əməkdaşlığı daha üst səviyyəyə qaldırmaq istəyirdi. Ancaq indiki regional şərtlər daxilində rəsmi Bakının Vaşinqtonla hərbi əməkdaşlığı daha çox genişləndirməsinə inamım azdır. Çünki qonşularımız Rusiya və İranın kəskin reaksiyası ilə üzləşmək ehtimalımız var. Əslində ABŞ mərhum prezident Heydər Əliyevin dövründə münbit bir təklifi əlindən qaçırdı. 1990-cı illərin sonlarında Azərbaycan-Rusiya münasibətləri xeyli soyuqlaşmışdı. Moskva əsassız yərə Azərbaycanı çəçən mücahidlərə dəstək verməkdə ittiham edir-

di. Məsələn, Rusiyanın indiki müdafiə naziri və o zamankı fəvqəladə hallar naziri Sergey Şoyqu ATƏT-in toplantısında sualına cavab verərkən mənə demişdi ki, "Sizin ölkəniz çəçən savaşıqlara yardım edir". Eyni zamanda rəsmi Bakı da Moskvani Ermənistanla 1 milyard dollar civarında silah və sursat yardımı etməkdə gühənləndirirdi. Belə şəraitdə Heydər Əliyev Vaşinqtona səfər etmiş və ABŞ-ın o zamankı prezidenti Bill Klintonu təklif etmişdi ki, Amerika Azərbaycanda hərbi baza yaratsın. O zaman Vaşinqton bu təklifə müsbət cavab vermədi və bununla fürsəti əlindən qaçırdı. İndi rollar dəyişib. Vaşinqton hazırda Azərbaycanda Gürcüstanda olduğu kimi hərbi baza yaratmaq istəyirdi, ancaq indi də buna rəsmi Bakı razılışmaz".

Politoloq ABŞ-ın Gürcüstanda hərbi iştirakını gücləndirdiyini qeyd etdi: "ABŞ-ın Tif-

lis yaxınlığındakı Vaziani hava limanından istifadə etmək qərarından bundan xəbər verir. Amerikanın Gürcüstanda rəsmi hərbi bazası yoxdur. Ancaq hamıya bəllidir ki, ABŞ-ın Gürcüstanın istifadə etdiyi obyektlər elə hərbi baza statusu daşıyır. Tiflis Bakıdan fərqli olaraq ABŞ-a bütün qapılarını açıb. Gürcüstan hakimiyyətini anlamaq olar. Rusiya kimi qonşusu olan ölkə özünü qorumaq məcburiyyətindədir. Rusiya Gürcüstanın güclü dövlət olmasını istəmir. Gürcüstana Rusiya istiqamətindən hər an təhlükə var. Bu təhlükəni yalnız ABŞ-ın Gürcüstandakı hərbi bazalarının varlığı dayandıra bilər. ABŞ-ın Gürcüstanda hərbi varlığını gücləndirməsi və qonşu ölkədə hərbi bazalarını rəsmiləşdirməsi Azərbaycanın da maraqlarına cavab verir. Birincisi, ABŞ Azərbaycanın strateji tərəfdaşdır. Dağlıq Qarabağda müharibə başlayarsa və Rusiya Ermənistanla hərbi dəstək vermək istəyərse, Gürcüstanda yerləşən ABŞ hərbi maşını buna hansısa şəkildə reaksiya verməli olacaq. İkincisi, Azərbaycanın bütün tranzit yolları və enerji boru xətləri Gürcüstandan keçir. ABŞ Azərbaycanın iştirak etdiyi bütün enerji layihələrini dəstəkləyir. Bu o deməkdir ki, Gürcüstanda var olan ABŞ hərbiyyəsi həm də enerji layihələrimizin təhlükəsizliyini artıracaq".

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Norveçlə diplomatik problem Avropa İttifaqı ilə sazişə əngəl olmayacaq

Elşən Mustafayev: "Ən uzağı Azərbaycan öz səfirliyinin 3 yox, 2 dövləti təmsil etməsi ilə bağlı qərar verə bilər"

Xəbər verildiyi kimi, Norveç Krallığı gələn ildən Bakıdakı səfirliyini bağlayacağını bəyan edib. Lakin bu addımın səbəblərini açıqlamayıb. Norveçin Xarici İşlər Nazirliyi Azərbaycandakı səfirliyinin bağlanacağını elan edərkən bildirib ki, Azərbaycanla əlaqələrinə bu ölkənin Ankaradakı səfirliyi məsul olacaq. Norveç Azərbaycanda fəxri konsulluq saxlamaq niyyətindədir. Norveç hökuməti Gürcüstan paytaxtı Tiflisdə səfirliyin açılacağını bildirib.

Norveç hökumətinin rəsmi açıqlamasından bir gün sonra prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasının İsveç Krallığında, eyni zamanda Norveç Krallığında və Finlandiya Respublikasında fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Adış Məmmədovun geri çağırılması haqqında sərəncam imzaladı.

Hələ ki Adış Məmmədovun yerinə təyinat olmayıb. Dünən Xarici İşlər Nazirliyindən verilən açıqlamadan isə belli olur ki, belə bir təyinatın olub-olmayacağından hətta XİN-də də məlumatsızlıqdır. Belə ki, Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri vəzifəsini icra edən Leyla Abdullayeva modern.az-ın "Azərbaycan adları çəkilən 3 ölkəyə yeni səfir təyin edəcəkmiz?" sualına cavabında deyib ki, nazirlikdə bu barədə

məlumat yoxdur: "Söhbət bir səfirdən gedir. Geri çağırılan səfir Adış Məmmədov İsveçdə otururdu. Səfirlik hər üç ölkəyə baxırdı. Qaldı ki, təyinat, bu barədə məlumatımız yoxdur. Yeni təyinat olarsa belə, bu, cənab prezidentin sərəncamı ilə həyata keçirilə bilər. Xarici İşlər Nazirliyində hələ ki bu barədə məlumat yoxdur".

Nazirlik rəsmisinin cavabındakı "Səfirlik hər üç ölkəyə baxırdı" cümləsi isə məsələnin sanki tək səfirdən yox, səfirliyin həmin ölkələrdə fəaliyyətinin qalıb-qalmayacağından ibarət olduğu barədə ehtimallar irəli sürməyə əsas yaradıb. Çünki nazirlik rəsmisi səfir haqda deyib, faktiki olaraq səfirlik haqda da keçmiş zamanda danışılıb.

Qeyd edək ki, Adış Məmmədov 2013-cü il 12 avqust tarixində Azərbaycan Respublikasının İsveç Krallığında, eyni zamanda Norveç Krallığında və Finlandiya Respublikasında fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri təyin olunmuşdu.

Eyni zamanda bəllidir ki, Norveç Avropanın nüfuzlu dövlətlərindən biridir. Artıq xeyli müddətdir Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında saziş imzalanması üçün danışıqlar aparılır və prosesin xeyli hissəsi qət edilib. Bəs Norveç səfirliyinin Azərbaycandan çıxarılması, bunun ardınca Azərbaycanın öz səfirini geri çağırması kimi hadisələrin Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında saziş im-

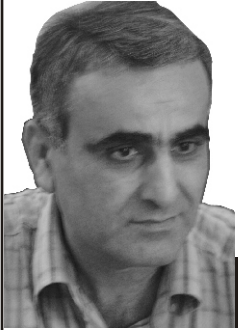
zalanmasına hazırlıq istiqamətində danışıqların gətirdiyi bir vaxta düşməsi danışıqlara, Al ilə saziş imzalanmasına necə təsir edə bilər? Prosesi tormozlaya bilərmi? Azərbaycanın da İsveç-Norveç-Finlandiya səfirliyini bağlaması və ya başqa bir ölkəyə köçürməsi gözlənilirdimi?

Beynəlxalq məsələlər üzrə ekspert Elşən Mustafayev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, gedən bu proseslərin Avropa İttifaqı ilə saziş imzalanmasına və danışıqlara hansısa təsirinə olacağı gözlənilmir: "Norveçlə bağlı baş verənlərin hesab edirəm ki, Avropa İttifaqı ilə danışıqlara tormozlayıcı təsiri, bu prosesə heç bir ciddi mənfi təsiri olmayacaq. Sazişin hələ də imzalanmamasına mane ola biləcək faktorları başqa istiqamətdə axtarmaq lazımdır. Bunun Norveçlə yaranan diplomatik problemlə heç bir əlaqəsi yoxdur".

O ki qaldı Azərbaycanın da səfirliyini bağlamasının real olub-olmadığına, E.Mustafayev öncə dedi ki, Norveçin Azərbaycandakı səfirliyinin 2019-cu ildən bağlanacağı haqda Norveç Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi məlumatından sonra Azərbaycanın Norveç, İsveç, Finlandiyadakı səfiri Adış Məmmədovun geri çağırılması böyük ehtimalla bir-biri ilə əlaqəlidir. Amma səfir Adış Məmmədovun geri çağırılması Azərbaycan səfirliyinin bağlanması anlamına gəlməməlidir. Səfirliyimizin bağlanması gözlənilmir: "Diplomatik praktikada belə hallar tez-tez olur. Adətən dövlətlər

arasında hansısa anlaşılmalıq və ya gərginliklər yarananda səfirlər məsləhətləşmələr adı altında, ya da birdəfəlik geri çağırılır. Məlumdur ki, adətən veriləcək qərarlar səfirin mövqeyindən asılı olmur. Amma bir qayda olaraq bu proseslər həyata keçirilir. Yeni bir növ etirazın göstərilməsi üçün geniş istifadə olunan prosesdir. Mənə elə gəlir ki, Azərbaycan tərəfi Norveç səfirliyinin bağlanmasından daha çox onların bununla bağlı verdiyi açıqlamadan narahatdır. Hələ ki rəsmi Bakı İsveçdəki səfirliyin bağlanması ilə bağlı bir söz deməyib. Açıq, bunu deyəcəyinizə də inanmıram. Yaxın vaxtlarda nəticəni görəcəyik. Fikrimcə, bir variant səfiri digəri ilə əvəzləmək və bunu da onunla əsaslandıracaq ki, o öz işinin öhdəsindən yaxşı gələyib, zamanında gedən proseslərdən xəbərdar olub onun qarşısını almaq üçün tədbirlər görməyib, Bakını məlumatlandırmayıb və s. İkinci variant kimi səfirliyin bağlanması ehtimallarına gəlincə isə, normalda bunun baş verəcəyi inandırıcı görünmür. Çünki əvvəla, səfirlik Norveçdə yox, İsveçdə yerləşməklə Norveçdən başqa İsveç və Finlandiyaya da əhatə edir. Əgər Norveçlə problem yaşanacaqsa, bunun digər iki ölkə ilə nə əlaqəsi var. Ən uzağı həmin səfirliyin 3 yox, 2 dövləti təmsil etməsi ilə bağlı qərar verilə bilər ki, açıq, buna da inamım azdır. Odur ki, İsveçdəki səfirliyin bağlanması ehtimallarına ciddi baxmıram".

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Çörəyi dizinin üstə olanlar

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Borçalılarınla bağlı maraqlı bir xəbər yayılıb. "Rustavi-2" kanalının məlumatına görə, oradakı azərbaycanlıları çörəyə and içdirib məcbur edirlər ki, prezident seçkisinin ikinci turunda Salome Zurabşviliyə - hökumətin adamına səs versinlər. Soydaşlarımızı belə qanunsuzluğa vadar edən Qardabani merinin müavini olduğu deyilir. Milliyyəti açıqlanmır.

Neyin qarşılığında and içildiği də məlum deyil. Yəqin ki, ortada maddi marağ var. Hər nəse oradakı hakimiyyət bəzətilərinin "zəif yeri"ni, çəmini, deyəsən, yaxşı tapıb. Bilirlər ki, azərbaycanlılardan ötrü çörək müqəddəsdir, çörəyə and içmək Qurana əl basmaq qədər mənəvi məsuliyyət yaradır. Necə ki, gürcülərdə qırmızı şərab az qala müqəddəsdir, azərbaycanlılar üçün də çörək təxminən həmin dərəcədir.

Onu da bilirlər ki, bizimkilər bir azca da sadələşdirdilər, ən əsası, verdikləri andı tuturlar. Ancaq bu and məsələsində iki incə detal var. Əvvəla, Zurabşvili Türkiyəyə simpatiyası olmayan, Fransa doğumlu birisidir. Ona xətir and içib vəd verməyə dəyməz. Bu - bir. İkinci qəribəlik odur ki, Gürcüstanda soydaşlarımızın "əli çörəyə" indiki hökumətin yox, məhz Zurabşvilinin rəqibi Qriqol Vaşadzenin təmsil elədiyi siyasi qüvvənin - Saakaşvilinin hakimiyyəti dövründə çatıb. Yeni məntiqlə borçalıların hazırkı rejimin getməsinə maraqlı olmalıdır.

Yeri gəlmişkən, "İvanışvilinin uşaqları"nın hakimiyyət dönəmində Borçalıda neçə-neçə azərbaycanlı kənd, qəsəbə adı gürcüləşdirilib, bu qədim türk yurdunda Azərbaycan məktəblərinin sayı azalıb. Demək, hansısa maddi qazancın qarşılığında hökumət namizətinə dəstəkləmək elə indiki siyasəti dəstəkləmək, onun davamına səs vermək, milli maraqlarımızı çeynəmək anlamına gəlir.

İnanmaq istərdik ki, Gürcüstanda səsvərmə hüququ olan soydaşlarımızın çoxu heç bir müvəqqəti maddi marağa uymadan Vaşadzeni dəstəkləyəcəklər. Bunu hər şeydən öncə hamımızın virtual olaraq içdiyimiz Vətən andı pıçıldadır.

Üstəlik, siyasi fəhm, intuisiya deyilən anlayış da var. Tutuq ki, azərbaycanlılar Zurabşviliyə səs verdilər, qalib isə Vaşadze oldu - proqnozlar da bunu deyir. O zaman niyə müxalifət namizətinin - gələcək yeni prezidentin yanında gözü kölgəli olaq? Onu indidən dəstəkləmək lazımdır ki, o da Borçalının problemlərinə bəlkə daha həssas yanaşsın...

Bir də çörək haqqına xilaf çıxmaq olmaz. Çörəyə dürüst işlərə görə, haqqı batıldən qorumaq üçün əl basarlar. Bərəkətə haqqın qələbəsi naminə and içmək gərəkdir, nəinki saxtakarlığın zəfəri naminə...

Əslinə qalsa, gürcü qonşularımız çörək qədri bilən, etibarlı toplum deyillər. Çörəkləri də həmişə dizlərinin üstündədir. Yaxın-uzaq tarix deyir bunu. Bizim bunca yaxşılığımız qarşısında (*hazırda Azərbaycan Gürcüstanına ən çox sərmayə yatırılan ölkədir, bu ölkənin büdcəsi əhəmiyyətli ölçüdə Azərbaycan hesabına formalaşır və s.*), yenə oradakı soydaşlarımızı sıxışdırmaq siyasəti aparmağın ayrı nə adı ola bilər ki. Nə edəsən ki, çörəyimizin "duzu" yoxdur.

Yadınıza gələr yəqin, bu ilin fevralında Marneulidəki (qədim adı Sarvan) bir tədbirdə Gürcüstan prezidenti Georgi Marqvelaşvili azərbaycanlı bir gəncin Xocalı soyqırım qurbanlarının xatirəsini 1 dəqiqəlik sükutla yad etmək xahişini rədd etmiş, bununla da Azərbaycan xalqına hörmətsizlik göstərmişdi.

Di gəl, prezidenti 1 dəqiqəlik sükutu bizə çox gören Gürcüstanın o vaxtkı baş naziri Georgi Kvirikaşvili həmin rüsvayçı olaydan cəmi bir neçə gün sonra İrəvana etdiyi səfər zamanı saxta erməni "soyqırım" kompleksinə əkilil qoydu. İndi belə bir hökumətin namizətinə, bu dəyərlərin daşıyıcısına səs vermək caizmi?

Olmaz. Bari, daha yaxşısına dəstək verək, uzaqqören olaq. Yoxsa Xocalı şəhidlərinin ruhu öz yerində, sağ qalan biz dirilər özümüzmə hörmətsizlik və zülm etmiş olarıq...

Noyabrın 15-dən sonra ölkədə qış rejiminə keçilir. Bu gündən etibarən istilik sistemləri işə salınmalı, qazın təzyiqi artırılmalıdır. Hazırda sosial şəbəkələrdə Bakıda və ətraf rayonlarda yaşayan sakinlər qazın təzyiqinin zəif olmasından, istilik sisteminin işə salınmamasından şikayətlənirlər. Sakinlər bildirlər ki, xüsusilə də havaların soyuq keçdiyi ötən günlər ərzində xeyli əziyyət çəkiblər. Bəs qış aylarında vəziyyət necə olacaq? Aidiyyəti qurumlar qışa hazırdır?

"Azərişiq" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Tanrıverdi Mustafayev "Yeni Müsavat"a bildirib ki, abonentlərin elektrik enerjisi ilə təchizatında heç bir problem olmayacaq, tələbat tamamilə ödəniləcək: "Əsas missiya 24 saat ərzində hər bir abonentin keyfiyyətli elektrik enerjisi ilə təchizatıdır. 2018-2019-cu ilin payız-qış mövsümü əvvəlki illərdən yaxşı mənada fərqlənəcək. Son illərdə apardığımız yenidənqurma, əsaslı təmir-tikinti işləri bunu deməyə əsas verir. Xüsusilə də dağ və dağətəyi rayonlarda hava şəraitinin sərt keçməsi ehtimalı ilə əlaqədar əlavə mal-materiallarımız, avadanlıqlarımız, maşın-mexanizmlərimiz var. Hazırda bütün yarımstansiyalarımızda cari təmir işləri başa çatdırılıb. Elektrik şəbəkələri hava şəraitinin şilətləndirilməsi nəticəsində hər hansı qəza baş verərsə, həmin qəzaların operativ aradan qaldırılmasına tam hazırdır. 24 saat çağrı mərkəzi fəaliyyət göstərir və abonentlər 199 nömrəsinə zəng edərək problemlərini rahat şəkildə çatdırıb bilərlər".

"Azəriqaz" İstehsalat Birliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri İbrahim Kərbaləyev söyləyib ki, havalar soyuduğu zaman istehlakçılardan təbii qaza olan tələbat artır, verilən qazın həcmi artırılır:

"Bunun üçün hansısa tarixi gözləmirik. Birlikdə istər payız-qış mövsümündə, istərsə də digər aylarda abonentlərin tələbatına uyğun qaz-

Bu gündən ölkə qış rejiminə keçir

Aidiyyəti qurumların rəsmiləri bildirlər ki, onlar qışa tam hazırdırlar

la təmin edilməsi üçün gündəlik iş aparılır. Onu da qeyd edim ki, 2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayı ərzində görülmüş məqsədyönlü işlər nəticəsində respublika ərazisində 2385 .5 kilometr müxtəlif diametrlili yeni qaz kəmərləri çəkilib. Eyni zamanda 182.6 kilometr qaz kəməri əsaslı təmir edilib. Regionlar üzrə 71 qəsəbə, kənd və ya yeni salınmış yaşayış massivləri qazlaşdırılaraq, təbii qazla təmin olunub. "Azəriqaz" İstehsalat Birliyi tərəfindən 2018-2019-cu illərin payız-qış mövsümündə istehlakçıların dayanıqlı, fasiləsiz təbii qaz təchizatının təmin edilməsi, təbii qazdan təhlükəsiz istifadə olunması və qaz təsərrüfatının ahəngdar fəaliyyətini təmin etmək məqsədilə birlik tərəfindən Tədbirlər Proqramı işlənib hazırlanıb. Bu tədbirlər planına uyğun olaraq qaz kəməri üzərində 531 ədəd qaztənzimləyici quraşdırılıb. 259 ədəd isə siyirtmə yenisi ilə əvəz olunub. Təmir olunmuş qaz xətləri isə dayaqlar üzərinə qaldırılıb. Hazırda da tərəfimizdən işlər davam etdirilir. Təqdimat planımay-oktyabr aylarını əhatə edir. Bütün bu görülən işlər istehlakçıların dayanıqlı, təhlükəsiz təbii qazdan istifadə etmələri üçün həyata keçirilir".

"Azərilihtəchizat" ASC-nin abonent və müştəri xidmətlərinin rəisi Rafiq Əliyev də bildirib ki, onlar tam olaraq qışa hazırdırlar və istilik mövsümünə noyabrın 1-dən dağlıq və dağətəyi rayonlarda start verilib.

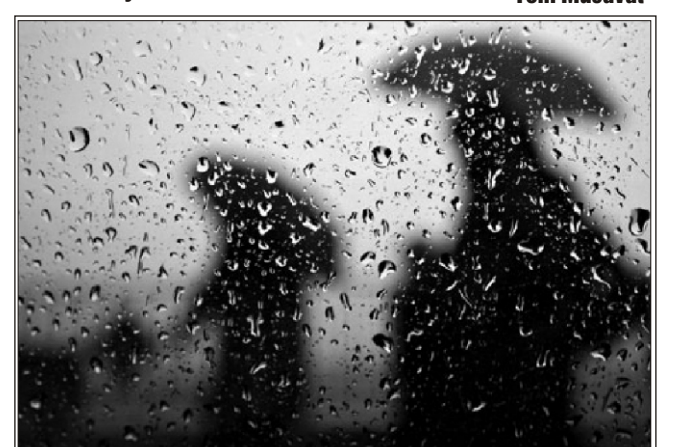
"Bakı şəhərində qazanxanalar qoşulmaqdadır. Yeni mövsümə tam hazırıq. Qrafikə uyğun qazanxanalar işə salınır, noyabrın 15-də işləyəcək. 2800-ə yaxın yaşayış binasının hamısına istilik veriləcək. Sumqayıt şəhərində 18-ci mikrorayonda keçən ildən əlavə bir qazanxananın istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulub. Həmin qazanxana vasitəsilə əlavə olaraq 24 yaşayış binası, iki uşaq bağçası istiliklə təmin olunacaq".

"Azersu" ASC-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Anar Cəbrayillı qeyd edib ki, həm kanalizasiya nasos stansi-

yaları, həm əsas daşıyıcı kollektorlar, şəbəkə xətləri və digər hidrotexniki qurğular tam işlək vəziyyətdədir.

"Qış aylarında yağışlı, qarlı vaxtlarda həm su təchizatı, həm də kanalizasiya infrastrukturuna bağlı heç bir problem gözləmirik. Mütəmadi olaraq işlərimiz davam edir. Hər hansı xəttin yenidən qurulması, yenidən çəkilməsi, xətlərin şəbəkəyə birləşdirilməsi, kanalizasiya xətlərinin təmizlənməsi, yağış barmaqlarının təmizlənməsi və digər işlərimiz mütəmadi davam edir".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Bakıda duman-çiskin olacaq

Noyabrın 15-də Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən verilən məlumatda bildirilir ki, səhər bəzi yerlərdə zəif duman, çiskin olacaq. Mülayim şərq küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu Abşeron yarımadasında gecə 6-9, gündüz 10-13, Bakıda gecə 6-8, gündüz 11-13 dərəcə isti təşkil edəcək.

Azərbaycanın rayonlarında isə bəzi yerlərdə aralıq yağış yağacağı gözlənilir. Gündüz əksər rayonlarda hava əsasən yağmursuz keçəcək. Səhər ayrı-ayrı yerlərdə duman olacaq. Şərq küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu gecə 3-8, gündüz 10-15 dərəcə isti, dağlarda gecə 3 dərəcə şaxtadan 2 dərəcəyədək isti, gündüz 3-7 dərəcə isti təşkil edəcək.

Ötən bir ay ərzində Azərbaycanın qeyri-neft məhsullarının xarici bazarlara çıxarılması istiqamətində hökumət tərəfindən bir sıra mühüm addımlar atılıb.

na ixracına dair razılığa gəlinib.

Noyabrın 5-10-da Çində Birinci Beynəlxalq İdxal Sərgisi keçirilib. Azərbaycan bu sərgidə geniş tərkibli nümayəndə heyəti ilə təmsil

Ticarət Zonası, burada yaradılmış "vahid pəncərə" sistemi, tətbiq olunan qanunvericilik, gömrük, maliyyə və logistika xidmətləri, zonanın rezidentləri barədə Azərbaycan nümayəndə heyəti-

distillatları və s. nümayiş olunur. Çinin digər bölgələrində də Azərbaycan şərab və ticarət evlərinin yaradılması nəzərdə tutulur.

Səfər zamanı əldə olunan razılışmaya əsasən,

İş adamlarımız Çindən 50 milyon dollarla qayıdıb

Gələn il xarici ölkələrə 25 ixrac missiyası təşkil olunacaq

Bununla bağlı keçirilən mətbuat konfransında iqtisadiyyat nazirinin müavini Rəfət Məmmədov bildirdi ki, bu il ərzində ixracın təşviqi sahəsində görülən işlər nəticəsində 9 ayda qeyri-neft məhsullarının ixracı 13 faiz, o cümlədən kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracı 20 faizdən çox artıb. Ölkədə xarici ticarət fəaliyyəti ilə məşğul olanların sayı 17 min 305-ə çatıb. Bu gün Azərbaycandan xaricə 2753 adda məhsul ixrac edilir.

Son bir ayda müxtəlif ölkələrə 3 ixrac missiyası təşkil olunub. Bunlardan biri 17-18 oktyabrda baş tutan Monqolustana ixrac missiyasıdır. İqtisadiyyat Nazirliyinin dəstəyi ilə 12-18 oktyabr tarixlərində Monqolustanın Ulan-bator şəhərinə reallaşan ixrac missiyasında şərab və digər spirtli içkilər, süd və süd məhsulları, konservləşdirilmiş məhsullar, müalicəvi bitki çayları, qənnadı məmulatları, mineral sular, İKT və digər sahələrdə fəaliyyət göstərən 17 Azərbaycan şirkəti iştirak edib.

Oktyabrın 23-27-də isə Azərbaycanın ixrac missiyası İstanbul şəhərində olub. Naxçıvan Muxtar Respublikasında qida, inşaat və tikinti materialları, kimya sənayesi, mebel istehsalı və turizm sahələrində fəaliyyət göstərən 19 şirkətin təmsil olduğu missiya çərçivəsində məhsulların Türkiyəyə ixracına dair razılışmalar əldə olunub.

İxrac missiyasının təşkilatçılığı 3-cü ölkə Bolqarıstanıdır. 6-9 noyabrda baş tutan missiya zamanı iştirakçı şirkətlərin nümayəndələri Sofiyada "Interfood & Drink" sərgisini ziyarət edib, ölkənin aparıcı topdansa satış və mağaza şəbəkələrində olublar. Missiyaya daxil olan Azərbaycan şirkətlərinin istehsal etdiyi nar, nar şirəsi, fındıq və digər məhsulların Bolqarısta-

olunub. Heyətə iqtisadiyyat naziri, Azərbaycan-Çin Hökumətlərarası Ticarət-İqtisadi Əməkdaşlıq Komissiyasının həmsədri Şahin Mustafayev rəhbərlik edib.

Səfər barədə ətraflı məlumat verən nazir müavini bildirdi ki, səfərin ilk günü Azərbaycan nümayəndə heyəti Şanxay şəhərində Birinci Çin Beynəlxalq İdxal Sərgisinin açılış mərasimində iştirak edib. Sərgidə İqtisadiyyat Nazirliyinin dəstəyi və Azərbaycanda İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Fondunun (AZPROMO) təşkilatçılığı ilə qida məhsullarının istehsalı sahəsində fəaliyyət göstərən 30-dan çox Azərbaycan şirkətinin 180 çeşiddən artıq məhsulları, qida və kənd təsərrüfatı məhsulları, həmçinin xidmətlər sərgi pavilyonlarında təqdim olunub. Sərgi çərçivəsində Çinin kənd təsərrüfatı və yeyinti sənayesi məhsullarının satışı ilə məşğul olan distributorları ilə Azərbaycan şirkətlərinin görüşləri təşkil olunub.

İqtisadiyyat naziri Ş.Mustafayev Şanxay Vayqaoçao Beynəlxalq Ticarət Əməliyyat Mərkəzi Administrasiyasının rəis müavini Li Cinsonq ilə də görüşüb. Görüşdə Vayqaoçao Azad

nə məlumat verilib, bu sahədə Çin təcrübəsi barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Səfər çərçivəsində AZPROMO və "Greenland Zhongxuan" Beynəlxalq Ticarət Şirkəti arasında iqtisadi və ticarət əməkdaşlığının inkişafına dair Anlaşma Memorandumu, AZPROMO və Çinin "Shanghai Jizhi Investment Management" şirkəti arasında "Greenland Global" Ticarət Mərkəzində sərgi pavilyonunun icarəsinə dair müqavilə imzalanıb. Görüşdə həmçinin "Azersun Holding" şirkəti və "Greenland Zhongxuan" Beynəlxalq Ticarət Şirkəti arasında 2 milyon ABŞ dolları dəyərində, "Şərq Ulduzu" şirkəti və "Greenland Zhongxuan" arasında 1 milyon ABŞ dolları dəyərində məhsulların Çinə ixracına dair niyyət memorandumları imzalanıb.

Noyabrın 7-də Azərbaycan nümayəndə heyətinin iştirakı ilə Çinin ilk və ən böyük ticarət zonası olan Şanxay Vayqaoçao Beynəlxalq Ticarət Əməliyyat Mərkəzində (ITOC) "Azərbaycan Şərab Evi" açılıb. Bu, Azərbaycanın Çindəki sayca ikinci şərab evidir. Burada Azərbaycan şirkətlərinin istehsal etdiyi 120 çeşiddən çox üzüm və meyvə şərabları, spirtli içkilər, meyvə

Şanxay Vayqaoçao Beynəlxalq Ticarət Əməliyyat Mərkəzinin "Direct Imported Goods" ("DIG") marketlər şəbəkəsində Azərbaycan şərablarının və digər spirtli içkilərin satışına başlanıb. Bundan əlavə, səfər çərçivəsində Azərbaycan məhsullarının Çin bazarında satışının artırılması məqsədilə "Greenland" şirkətinin "G-hub Ticarət Mərkəzi"ndə Azərbaycan pavilyonu açılıb. Burada Azərbaycan istehsalı olan müxtəlif məhsulların - şərab və spirtli içkilərin, qida məhsullarının və s. "Made in Azerbaijan" brendi ilə satışı həyata keçiriləcək.

Nazir müavininin dediklərindən o da məlum oldu ki, səfər zamanı qarşılıqlı razılışmalar əsasında Azərbaycan meyvə şirəsi və şərab istehsalçıları Çindən 50 milyon dollarlıq sifariş alıblar.

APROMO-nun rəhbəri vəzifəsini icra edən Yusif Abdullayevin dediyinə görə, gələn il Azərbaycan məhsullarının tanıtılması üçün 25 ixrac missiyası təşkil olunacaq, istehsalçıların 10 beynəlxalq sərgidə iştirakı təmin ediləcək. Bundan əlavə, 2019-cu ildə Pekində Azərbaycan ticarət evinin açılması nəzərdə tutulur.

□ **Dünya SAKIT,**
"Yeni Məsəvat"

Tramp özünü necə müqəddəsləşdirdi...

Hüseynbala SƏLİMOV

Bir hadisə dəfələrlə təkrarlananda dönüb statistika olur, statistika isə empirik material toplayan və araşdırılanlar üçün maraqlıdır. Prezident Donald Tramp ABŞ mediası arasındakı qarşıdurmalar da o qədər adi hal alıb ki, adam bu qəbildən olan olaylara vaxt ayırmaq belə istəmir, düşünürsən, çətin ki, bu, oxucular üçün maraqlı olsun...

Amma bu günlərdə CNN-in müxbiri ilə bağlı baş vermiş qalmaqal bizə çox maraqlı və sıradan olmayan hadisə kimi görünürdü.

Bəli, müxbirin akkreditasiyasını ləğv etdilər, ardınca da Tramp özü bildirdi ki, Ağ Ev müqəddəsdir və prezidentə hörmət etmək lazımdır.

Biz bu bəyanata fərqli kommentariya vermək fikrində deyilik, əlbəttə ki, böyük bir dövləti təmsil edən və milyonların səs ilə prezident olmuş bir şəxsle davranış ən azı müəyyən etik çərçivələr hüdudlarında baş verməli, sərhədlər gözlənilməlidir...

Fəqət, bizi düşündürən başqa məqamlar oldu. "Hörmət" özü nə deməkdir və doğrudanmı jurnalistin yüksək çinli dövlət adamı ilə mübahisə açması hörmətsizlikdir? Doğrudanmı Ağ Ev amerikalılar üçün həqiqətən də müqəddəs məkandır?

Bəli, suallar, suallar... Nə qədər qərribə olsa da, onlar bitib-tükənmir və illər keçir, biz təkrar olaraq yenə onlara qayıdıq: hər dəfə də məlum olur ki, media ilə hakimiyyət, siyasətçilərlə jurnalistlər arasında anlaşma özünün tam həllindən hələ çox uzaqdır.

Tramp-media olayı bizə həm də ona görə maraqlı göründü ki, ötən günlərdə Səudiyyədə daha bir jurnalistin öldürüldüyü bildirildi - bəli, bir jurnalistin qətlinə, özü də vəhşicəsinə qətlinə görə təqsirkarlar cəzalandırılmamış, jurnalist Camal Qasıqçının qətlilə bağlı ABŞ-ın əsas Yaxın Şərq müttəfiqinə hansı münasibəti sərgiləyəcəyi hələ tam məlum olmamış ikinci jurnalistin qətlə yetirildiyi bildirildi və ardınca da Tramp özü də jurnalistlə qovğa yaşadı.

Şəxsən bizə elə gəlir ki, Tramp jurnalistlərə heç də Səudiyyə əsilzadələrindən az nifrət etmir, əks təqdirdə o, "Ağ Ev müqəddəsdir" yox, "ABŞ Konstitusiyasına ilk on düzəlişin birinci maddəsi müqəddəsdir" deyərdi və həmin maddəni yada salardı, hansında ki, birmənalı şəkildə "Konqres söz azadlığını məhdudlaşdıran akt qəbul edə bilməz" sözləri yazılıbdır. Eləcə də o, Ağ Evin ilk sakinlərindən birinin - böyük Tomas Cefersonun sözlərini xatırlayardı: "Hakimiyyətlə mətbuatı seçmək məcburiyyətində qalsaydım, ikinci seçərdim".

Amma indi fakt budur ki, nə Səudiyyə əsilzadələri, nə dünyanın ən birinci demokratik ölkəsinin prezidenti D.Tramp, nə digər irili-xırdalı ölkələrin böyük və kiçik xadimləri, nə də adi insanların çoxu media əhli adlandırılan jurnalistləri sevmirlər.

Siyasət mənsublarının və məmurların motivi bellidir, jurnalistlər onların rahatlığını pozur, daim onlara opponentlik edirlər. O ki qaldı adi insanlara, onlar da ya jurnalistlərə bəxtəvərlik oxuyurlar, ya da elə bir münasibət sərgiləyirlər ki, sanki dünyanın ən yaramaz insanları mehç jurnalistikada cəmləşibdi - guya ki, məmurların özlərinin arasında bu cürü yoxdur! Guya polislərin, həkimlərin və ya müəllimlərin cərgəsində belələrinə rast gəlmək qəti mümkün deyildir...

Halbuki qətiyyətlə belə deyil - bütövlükdə cəmiyyət necədirsə, siyasi sistem hansı durumdadırsa, jurnalistika da o haldadır, hətta deyərdik ki, ən ağır, böhranlı durumlarda belə jurnalistlər arasında mübariz, prinsipial və bəzən insanları digər peşələrlə müqayisədə daha çox olur və təsadüfi deyil ki, jurnalistika heç də bədxahların dediyi kimi, dünyanın "qədim peşəsi" yox, bütün dövrlərdə ən riskli peşəsi olub, indi də həmin qəlibdə qalmaqdadır.

O ki qaldı davranış, etika və bir də D.Trampın dediyi "hörmət" məsələsinə, mübahisə açmaq heç də etik çərçivələri aşmaq, hörmətsizlik deyil. Üstəlik dünyanın əksər ölkəsində jurnalistlərə əlavə immunitetlər də verilib - bəli, söhbət diffamasiyadan gedir.

Əlbəttə, diffamasiya ilə bağlı hüquqi aktlar jurnalistləri heç də məsuliyyətdən azad etmir, sadəcə, məsuliyyətin strukturunu dəyişir, cinayət tərkibini aradan qaldırır.

Bizə məlum olduğuna görə, jurnalistlər üçün ABŞ hüquq sistemində də yetərinə immunitet nəzərdə tutulub.

Fəqət, D.Tramp dedi ki, guya CNN müxbiri haqqında qərar ondan xəbərsiz qəbul edilib və jurnalist onun xəbəri olmadan akkreditasiyadan məhrum olub.

D.Tramp istəyəydi digər mühüm qərarları - tibbi sığorta, iqlim razılışması, İranda nüvə sazişi və s. ciddi və çətin qərarları ləğv etdiyi kimi, CNN müxbiri haqqındakı qərarı da ləğv edərdi. O, bunu etmədi, çünki duyur ki, özünü jurnalistlərə sevdirmək gücündə deyil, ona görə də onların ağızını yummağa çalışır.

Fəqət, boş məşğuliyətdi. Amerikalılar bütlləri sevmir, hətta Ağ Evin ən dahi sakinləri haqda bəzən elə şeylər yazırlar ki, tamam məəttəl qalırsan. Amma məəttəl qalmayaq, hər şey məntiqli: onlar üçün Ağ Evin sakinləri yox, konstitusiyaya müqəddəsdir...

BDU Ukrayna səfirliyinə tədbir üçün yer verməyib, yoxsa...

Pərvanə İbrahimova: "Növbəti günlərdə belə bir tədbirin keçirilməsi müzakirə oluna bilər"

Bakı Dövlət Universitetində Ukrayna səfirliyinin təşkilatçılığı ilə 1932-1933-cü illərdə aclığa məhkum edilən milyonlarla ukraynalının ("Qolodomor") xatirəsinə həsr olunmuş dəyirmi masa baş tutmayıb. Noyabrın 15-də keçirilməli olan tədbir məlum olmayan səbəblərdən alınmayıb.

Bu barədə Qərb Universitetinin Tətbiqi Politologiya Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu sosial şəbəkələrdə bu statusu paylaşmışdır: "Deməli, noyabrın 15-də Bakı Dövlət Universitetində Ukraynada 1932-1933-cü illərdə aclığa məhkum edilən milyonlarla ukraynalının ("Qolodomor") xatirəsinə həsr olunmuş dəyirmi masa keçirilməli idi. Dəyirmi masada Ukraynadan dəvət olunan alimin məruzəsi dinlənilməli idi. Dəyirmi masaya bir neçə gün qalmış Bakı Dövlət Universiteti tədbiri keçirməkdən imtina edib. Ukrayna səfirliyi kor-peşman şəkildə tədbiri noyabrın 15-də səfirlik binasında keçirəcək.

Ukraynada "Qolodomor" illərində 4 ilə 7 milyon insan həlak olub. Bu, Stalin rejiminin repressiyasıdır. "Qolodomor" olaylarını bütün dünya bilir və qəbul edir. Bunu Stalin rejimi edib, o rejim ki, məmləkətimizin də minlərlə tanınmış insanını ölümə məhkum edib. Yəni Stalinin etdiklərinin indiki Rusiya hakimiyyəti ilə əlaqəsi yoxdur. Belə isə nədən və kimdən qorxursunuz? Bəlkə ehtiyat edirsiniz ki, Rusiyada kimlərsə Bakı Dövlət Universitetində "Qolodomor" a dair konfransın keçirilməsinə etiraz edər? Bəs bir gün Ukrayna hakimiyyəti Kiyevdə Xocalı soyqırımını ilə bağlı tədbiri təxirə salsay və ya bizim qan yaramız olan hadisəyə etinasız yanaşsa, nə deyəcəyik, necə reaksiya verəcəyik? Bu haqda düşündünüz mü?"

Məsələ ilə bağlı BDU-ya zəng etdik. Universitetin mətbuat xidmətinin rəhbəri Pərvanə İbrahimova "Yeni Müsavat"a açıqlamasında tədbirlə bağlı müraciət edildiyini təsdiqlədi: "Bakı Dövlət Universitetinə belə bir məktub daxil olsa da, tədbirin noyabrın 15-də keçirilməsi ilə bağlı hansısa razılaşma olmayıb. Sadəcə, noyabrın 15-də universitetdə öncədən planlaşdırılmış tədbirlərin keçirilməsi səbəbindən (H.Cavidin 135 illiyi qeyd olunacaq, Xarici ölkələrin iqtisadi və siyasi coğrafiyası kafedrasının müdirinin yubiley tədbiri keçiriləcək, eyni zamanda universitet rəhbərliyi akademiyanın Geologiya və Geofizika İnstitutunun yubileyində iştirak edəcək!) həmin dəyirmi masanın başqa vaxta təyin edilməsi məsələsi gündəmdə olub. Yəni biz razılıq verib sonra tədbirdən imtina etməmişik, cədvəl səbəbindən həmin gün alınmayıb. O ki qaldı dövətnamələrin paylanmasına, bu, tədbirin keçirilməsi ilə bağlı ümumi razılıqdan sonra edilsəydi yaxşı olardı. Növbəti günlərdə belə bir tədbirin keçirilməsi müzakirə oluna bilər".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Türkiyə gündəmi indi də Diyanət işləri başqanının Kadir Mısıroğlunu ziyarət etməsi xəbəri ilə çalxalanır. Noyabrın 9-da Türkiyə Diyanət işləri başqanı Əli Erbaş yazır Kadir Mısıroğlunu xəstəxanada ziyarət edib. İlk baxışdan ciddi bir hadisə deyil, Erbaş və Mısıroğlu eyni bölgənin adamlarıdır (Mısıroğlu Trabzon, Erbaş isə Ordu vilayətindəndir) və ölkənin rəsmi dini idarəsinin sədrinin 85 yaşlı yazıçını ziyarət etməsi normal qarşılanmalı idi.

Lakin məsələ ondadır ki, Kadir Mısıroğlu Türkiyədə alovlu Atatürk düşməni hesab olunur. Belə demək olarsa ömrünü Atatürkcə qarşı mübarizəyə həsr edib. Orta məktəb illərində Atatürk əleyhdarlarının təsirinə düşən Mısıroğlu bir neçə dəfə Atatürk fotolarını cırdığı, respublika qurucusunu təhqir etdiyi üçün cəzalanıb. İndi isə Atatürkcüləri qəzəbləndirən Diyanət işləri başqanının mehaz noyabrın 9-da Atatürkün vəfat təqvimindən bir gün qabaq Mısıroğlunu ziyarət etməsidir.

Əli Erbaşın mehaz belə bir təqvimdə Mısıroğlunu ziyarətə getməsi, necə deyirlər, ölkəni ayağa qaldırır. Diyanət İşləri Başqanlığı isə yaydığı rəsmi açıqlamada Mısıroğlunu ziyarəti "tamamilə insani hisslərlə edilən bir xəstə ziyarəti" olduğunu, "bəzi media orqanları tərəfindən həqiqətdən uzaq şərh olunduğu" bildirilir. Bəs adı ölkə gündəminə düşən Mısıroğlu kimdir?

Kadir Mısıroğlu 24 yanvar 1933-cü ildə Türkiyənin Trabzon vilayətinin Akçaabat rayonunda anadan olub. İbtidai və orta təhsilini Akçaabatda, liseyi Trabzonda oxuyub. İstanbul Universitetinin hüquq fakültəsini bitirib. Ancaq Türkiyə onu hüquqşünas kimi deyil, daha çox yazır kimi tanıyır. Mısıroğlu əsasən Osmanlı, islamçılıq müdafiə edən, Cümhuriyyəti tənqid edən əsərlər yazıb. Hələ tələbəlik illərində müxtəlif qəzet və jurnallarda saxta imzalarla yazılar yazıb. 1964-cü ildə yazdığı "Lozan zəfəri, məğlubiyyəti" adlı kitabı böyük səs-küy doğurub. Kitabın 1970-ci ildə dərc olunmuş ikinci genişləndirilmiş variantı 5816 sayılı "Atatürk Əleyhinə İşlənən Cinayətlər Haqqında" qanun əsasında satışdan yığılıdır və haqqında məhkəmə iddiası qaldırılıb. Ancaq 1974-cü ildə əfv fərmanı ilə həbsdən xilas olub. Bundan başqa, verdiyi konfranslar və "Səbil" jurnalında yazdığı qalmaqallı yazılar səbəbilə dəfələrlə məhkəməyə verilib. Daha sonra Nəcməddin Ərbakanın Milli Selamet Partiyasından deputatlığa namizəd olsa da seçilə bilməyib.

1980-ci il 12 sentyabr hərbi çevrilişindən sonra Kadir Mısıroğlu Türkiyəni tərk edərək Almaniya mühacirət edib. 1983-cü ildə Türkiyəyə geri dönməsi üçün çağırışlar edilsə də, geri dönməyib və bundan sonra Türkiyə vətəndaşlığından çıxarılib. Bundan sonra Britaniya siyasi sığınacaq üçün müraciət edib və bir müddət burada yaşayıb. Türkiyədə isə emlakı müsadirə olunub. Bir neçə il Londonda yaşadığından sonra təkrar Almaniya geri dönməyə Mısıroğlu 1991-ci ildə Türkiyəyə qayıdıb. Və bundan sonra keçmiş fəaliyyətlərini davam etdirib.

Osmanlı heyranı olan və yazılarında bunu daim açıq şəkildə bildiren Mısıroğlu Türkiyədə islamçılar, o cümlədən respublika əleyhdarı olanlar arasında populyar olub. Eyni zamanda cümhuriyyətçilər tərəfindən sevilməyib, tənqidlərə məruz qalıb, məhkəməyə verilib. Ancaq o hələ də tutduğu yola davam edir. Yeri gəlmişkən, professor Əli Erbaşın ziyarətindən sonra Mısıroğlu bu hadisəyə də münasibət bildirib. Diyanət işləri başqanını Şeyxülislam adlandıran Mısıroğlu qeyd edib ki, daha əvvəl onu dövlət rəsmiləri heç zaman qəbul etməyib, hətta yolda görəndə üzlerini çeviriblər, ancaq indi isə ziyarətinə dövlətin rəsmi şəxsləri gəlir. Xatırladaq ki, bu ilin fevralında ölkə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdo-

ğan da xəstəxanada müalicə olunan Mısıroğlunu ziyarət edib. Bu da bir mənada mühafizəkar cəmiyyətdə Mısıroğlunun yerinin yüksək olduğuna işarədir.

döndükdən sonra Sakarya Universitetində dərs deyib, rəhbər vəzifələrdə təmsil olunub. 2011-ci ildən isə DİB Təhsil Xidmətləri Rəhbərliyinə gətirilib. 2017-ci ilin iyu-

Türkiyə cəmiyyətini silkələyən qalmaqal

Dini rəhbərin anti-Atatürkcü yazıçını ziyarət etməsi ölkə gündəmini qarışdırıb

Qeyd edək ki, Türkiyədə rəsmi dini fəaliyyəti həyata keçirən Diyanət İşləri Başqanlığı (DİB) ölkənin ən böyük qurumlarından hesab olunur. Ölkədəki 80 mindən çox məscid, dini təhsil, ziyarət və digər dini fəaliyyətlər bu qurum tərəfindən aparılır. Gələnləki dövlət büdcəsində DİB-in ilkin büdcəsi 7,7 milyard lirədən, 10,5 milyard lirəyə yüksəldilib. O da maraqlıdır ki, Diyanətin büdcəsi 34 faiz artdığı halda, ondan təxminən 5 dəfə az olan Milli Kəşfiyyat İdarəsinin büdcəsi 7 faiz azaldılıb. Ümumilikdə isə gələn il Türkiyədə nazirliklərin büdcələri ortalamada 16 faiz artırıldığı halda Diyanət İşləri üçün ikiqat artıq, yəni 34 faiz artım olub.

Türkiyə Diyanət işləri başqanı professor Əli Erbaş 1961-ci ildə Türkiyənin şərqi Ordu vilayətində anadan olub. 1980-ci ildə Sakarya imam-hatip (dini təmayüllü orta məktəb) liseyini bitirib. 1984-cü ildə isə İstanbul Marmara Universitetinin İlahiyyat fakültəsini bitirib. 1987-ci ildə magistr, 1993-cü ildə isə Dinlər Tarixi ixtisası üzrə doktorluq işi müdafiə edib. Türkiyədə, Fransada universitetlərdə araşdırma aparıb, dərs deyib. Türkiyəyə

nunda Yalova Universiteti rektoru təyin olunan Erbaş həmin ilin payızında prezident tərəfindən diyanət işləri başqanı təyin olunub. Ancaq Erbaş haqqında Türkiyə mediasında Fətullah Gülen camaatı ilə (hazırda FETÖ adlanır) bağlarının olduğu, tələbəlik, daha sonra işlədiyi illərdə "camaat"ın dərnəklərindən yardım aldığı, qurumlarda çalışdığı haqda iddialar var. İndi Erbaşın Mısıroğlunu ziyarəti də ona qarşı ittihamları kəskinləşdirib. Ana müxalifət CHP, eləcə də MHP və İYİ Partiya Erbaşın Mısıroğlunu Atatürkün ölüm günündən bir gün əvvəl ziyarət etməsini tənqid edib. Müxalifət DİB başqanının vəzifəsindən azad edilməsini tələb edir. Təpkiyərin sürətlə artması səbəbindən artıq hakim AKP də Erbaş müdafiə etmir. Ehtimal olunur ki, hakimiyyət bələdiyyə seçkilərinə hazırlaşdığı bir vaxtda həddən artıq həssas mövzuda tərəf olmaq, Erbaşın yönəlməz qəzəbini üzərinə çəkmək istəmir. Bu hadisə həm də ildən-ildə böyüyən və nəhəng bir quruma çevrilən DİB-ə qarşı ictimai rəydəki narazılıq gün üzərinə çıxırr.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu "Hürriyyət" qəzetində "Müxalifətin uğursuzluğunun səbəbləri" başlıqlı silsilə yazılarla çıxış edir. Bu yazılar artıq rezonans doğurub. Sosial şəbəkələrdə müxalifət tərəfdarlarının sərgilədikləri reaksiyalar bunu deməyə əsas verir. S.Cəlaloğluna haqq verənlər də, tənqid edənlər də var.

ADP sədri müxalifətin uğursuzluqlarından yazdı - reaksiya

Əli Əliyev: "Hadisələrə obyektiv yanaşılıb..."

Qeyd edək ki, ADP sədri bu cür yazılarla çıxış edən ilk müxalif lider deyil. Uzun illər öncə sabiq baş nazir, AXP lideri Pənah Hüseyn "Cinayətimiz məğlubiyətimizdir" başlıqlı silsilə yazılar yazmış, həmin yazılar da geniş müzakirələr doğurmuşdu.

S.Cəlaloğlu "Yeni Müsavat"a açıqlamasında son yazıları ilə bağlı bunları dedi: "Bir yazı yazanda heç bir münasibət gözləmirəm. Sadəcə olaraq, bir siyasətçi, politoloq kimi məsələyə münasibətimi bildirirəm. Son vaxtlar Azərbaycanda müxalifətin fəaliyyətsizliyi ilə bağlı diskussiyalar artıb. Gah siyasətçilər, gah da partiyalar ittiham olunur. Mən də elmi şəkildə nə üçün 30 ildə uğurlar qazanmadığımızı göstərmişəm. İqtidarla münasibətlərin necə olmalı olduğunu, prosesləri aparan qüvvənin nə etməli olduğunu, xalqla münasibətləri qeyd etmişəm. Hindistanın milli azadlıq hərəkatının nümunəsində demokratik mübarizənin banisi Mahatma Qandinin fikirləri əsasında düşüncələrimi izah etməyə çalış-

mışam. Qeyd etdiyim şərtlər aradan qaldırılmayınca Azərbaycan müxalifəti heç bir halda, müstəvidə nailiyyət əldə edə bilməyəcək. Uzun illərdir səhvlərimizi deyirəm. Amma heç kəs mənə eşitməyib. Çünki uzun zaman aparıcılıq müxalifət düşürgəsində AXC-yə məxsus olub. Onlar da tamamilə başqa dəyərlər, prinsiplər aparıblar. Hətta rəhbəri olduğum ADP-yə vaxtilə Rəsul Quliyev rəhbərlik edəndə onunla aramızda ciddi fikir ayrılıqları olub. Məsələn, biz proseslərə başladığımız 90-cı illərdə hökumətin mitinqə icazə verməsini doğru saymadım və istədiyimiz yerdə mitinq keçirməyin vacibliyini bildirdim. O zaman hamı üstümə gəldi ki, sən nə məqsədin var, niyə icazə verilən yerdə keçirməyək. Qandinin demokratik mübarizədə qanunları pozmaq, insan hüquqlarının məhdudlaşdırılması barədə fikirlərinə istinad ede-

rək bildirdim ki, hökumətin seçdiyimiz yerdən başqa yer verməyə, mitinq zamanını dəyişməyə ixtiyarı yoxdur. Bunun üstündə böyük bir diskussiya başladı. Təcrübədə elmə əsaslanmaq lazımdır. Müsavat və AXC-nin rəhbərliyi altında uzun illər apardığımız mübarizə nə dünya təcrübəsinə, nə də elmi prinsiplərə uyğun deyil. Onun üçün də heç bir nəticə yoxdur. Avropada otulub siyasətçilər getməlidir, bu belə, o belə olmalıdır filan deyən bloggerlərə elmi əsaslarla cavab vermişəm. Əgər sən qanunları bilməyib, yaxud bilib onlara əməl etməsən, heç bir nəticə qazana bilməzsən. Demokratianın qanunları da belədir. Biz də siyasi mübarizədə qanunlara əməl etməmişik. Harada hansı səhvləri etdiyimizi göstəmişəm. Demokratik mübarizə aparan bilməlidir ki, tərəfdarlarının yansı da həbsxanalara düşə bilər. Qan-

dinin bu barədə fikirlərinə istinad etmişəm. O deyir ki, insanlar həbsxanalara düşməyi göz altına alıb mübarizəyə başlayanda qalib gəlirlər. Bu, yoxdursa, hər hansı mübarizə aparmaqdan söhbət gedə bilməz. Yazımda demokratik mübarizənin liderinin necə olmalı olduğunu da göstərmişəm. Növbəti yazım tərəfdarlar haqqında olacaq. Əvvəllər ən çox hökumət tənqid, təhqir olunurdu. İndi isə müxalifət bir-birini söyür. Qandı deyir ki, hörmət şəraiti olmadan heç bir demokratik mübarizədə nailiyyətə ümid etmək olmaz. Yaxud deyir ki, qeyri-etik münasibət ədalətin qarşısını kəsir. Azərbaycanda isə hazırda belədir, hərə bir söyüş briqadası yaradıb, sosial şəbəkələri söyüş məkanına çevirib. Azərbayca-

nı elə bir günə gətirib çıxardılar ki, siyasət küçə davranışları həddinə çatdı. Bu səbəbdən narahatlığımı bu cür ifadə etmişəm. Apardığımız mübarizənin qaydalarını bilmədiyimiz üçün heç bir uğura ümid etmək olmaz. Kimin güclü və ya zəif olduğunu da deyə bilmərik. Biz qaydasız döyüşə girmişik. Bu döyüşdə heç bir nailiyyət qazana bilmərik. Əgər dediklərimə, yazdıqlarıma reaksiyalar yoxdursa, demək, fikirlərim təsdiqlənir".

Vətəndaş və İnkişaf Partiyasının sədri Əli Əliyev S.Cəlaloğlunun müxalifət barədəki tənqidi ruhlu yazılarına bu cür mövqeyə sərgilədi: "Mən də istənilən prosesə hərtərəfli yanaşmanın tərəfindəyəm. Obyektiv yanaşılmayan istənilən qiymətləndirmə səhvə aparır. La-

kin burada dəngə düzgün tutulmalı, analiz düz və tərəfsiz olmalıdır. Ölkədə müxalifətin siyasi "nəticəsizliyinin" səbəbi ilk növbədə yürüdülməyən siyasətdir. Bu mənərə bütün avtoritar idarəçiliyə malik sistemlərə xasdır. Necə ola bilər ki, bütün avtoritar dövlətlərdə müxalifət uğursuz, iqtidar isə şanslı və güclü olur? Eyni millətin qurduğu iki dövlət - Şimali və Cənubi Koreyalarda siyasi mənərə diametral fərqlidir. O yerdə ki, azlığın haqqı tanınmır, orada müxalifət "zəif" görünür. Və belə cəmiyyətlərə avtoritar cəmiyyətlər deyilir. Əlbəttə ki, cəmiyyətin bu hala düşməsinə son 30 ilin siyasi tərəflərinin də günahı var. Sözsüz ki, bu, tək cəmiyyət deyil, həm də bəzi müxalifət partiyaları və liderləri də bu günün memarı sayıla biləcək qədər günah payına sahibdirlər. Müxtəlif anlaşma və razılaşmalar, hakimiyyətin ayırdığı preferensiyalar cəmiyyətin gücsüzləşməsinə, inamsızlaşmasına gətirib. Bizim toplum ayıqdır. Sənin alverini duyduqda çəkilir, etimad itirilir. Bununla da iqtidarın əli bərkidir. Sərdar bəyin yazısı ilə tanış deyiləm. Ümid edirəm ki, hadisələrə obyektiv yanaşılıb. Elmi ağırlığına qəti şübhə etmirəm".

□ **Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"**

Jurnalistlər onları imtahan etmək istəyənlərə cavab verdilər

Dilçilik İnstitutunun təklifi media cameəsində birmənalı qarşılanmadı

"Əgər təklifimiz qəbul olunsay, Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) jurnalistlərin, xüsusən teleaparıcıların, internet saytlarında çalışan jurnalistlərin bilik səviyyəsini yoxlaya, məsələn, inşa yazdırıla bilər". Bunu Bakupost-a açıqlamasında Dövlət Dil Komissiyasının üzvü, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun direktoru, Azərbaycan dilinin saflığının qorunması və dövlət dilindən istifadənin daha da yaxşılaşdırılması ilə bağlı Tədbirlər Planı'nı hazırlamaq üçün yaradılan İşçi Qrupunun sədri Möhsün Nağısoylu bildirib.

Qeyd edək ki, "Azərbaycan dilinin saflığının qorunması və dövlət dilindən istifadənin daha da təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" fərmana əsasən İşçi Qrupu "Azərbaycan dilinin saflığının qorunması və dövlət dilindən istifadənin daha da yaxşılaşdırılması ilə bağlı Tədbirlər Planı'nı hazırlayaraq Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Rəyasət Heyətinə təqdim edib. Tədbirlər planında "Radio, televiziya, qəzet, jurnal redaksiyalarında, internet saytlarında çalışan yaradıcı əməkdaşların ədəbi dil bilikləri üzrə vaxtaşırı

attestasiyaların keçirilməsi" barədə bənd də yer alıb. İşçi Qrupunun sədri onu da deyib ki, daha çox tənqidlərlə üzleşən teleaparıcıların attestasiyadan keçirilməsinə ehtiyac var. Attestasiyadan keçə bilməyən jurnalistlərin taleyinə gəlincə, M. Nağısoylu qeyd edib ki, bu, artıq həmin teleaparıcıların, jurnalistlərin çalışdıqları KİV-lərin problemdir.

Media eksperti, tanınmış televiziya mütəxəssisi Qulu

Məhərrəmli bildirdi ki, dilin saflığının qorunması ilə bağlı çox ciddi, fundamental təkliflər olmalıdır. Amma müsahibimiz hesab edir ki, bu, Dilçilik İnstitutunun işi deyil. Q.Məhərrəmli fikrincə, attestasiya olsa, öncə Dilçilik İnstitutundan başlanmalıdır: "Hesab edirəm ki, bu istiqamətdəki təkliflər içərisində ən mənasız təklifdir. Bu attestasiyanı keçirən şəxslər dili yaxşı bilməlidir. Məsələn, necə düşünürsünüz, sizin "Yeni Mü-

savat"da jurnalistləri kim, hansı kriteriya ilə, necə yoxlayacaq? O boya dövlət qurumunu mazhəkə obyektinə çevirmək olmaz. Ciddi təkliflər olmalıdır".

Müsahibimiz xatırladı ki, bundan öncə dilin inkişafı ilə bağlı televiziyalarda dil şuralarının yaradılması ilə bağlı təkliflər səsləndi. "Hanı dil şuraları? Vardırısa, nə iş görür" deyə sual edən müsahibimizə görə, bu cür təkliflər diqqətə əsas problemlərdən

yayındırmaq cəhdidir və bunu miqyaslı şəkildə düşünmək lazımdır: "Xarici ölkələrin təcrübəsindən istifadə etmək olar. Yoxsa bu cür düşünülməmiş təkliflər irəli sürmək və ilk növbədə jurnalistlərdən başlamaq doğru deyil. Bu, nəyi ifadə edəcək? Hər şey tədrisdən, seçimdən, konseptual məsələlərdən başlanmalıdır. Tamı qoyub, detallarla məşğul oluruq. Bu, metodiki tərəfdən yanlışdır. Saytın, televiziyanın əməkdaşlarını başqa bir qurum işdən kənarlaşdıracaqsa, o zaman onların çalışdığı media qurumları rəhbərlərinin bu işi bilmədikləri ilə bağlı rəy yaranacaq. Ya onlar bu işi bilmirlər, ya da layiq olmayanları efirə buraxırlar. Düşünülmüş, fundamental, bu məsələlərə tekan verən təkliflər olmalıdır. Bu cür cazibədar detallar verib, mahiyyəti ört-basdır etmək olmaz".

Q.Məhərrəmliyə görə, jurnalist dil qaydalarını, orfoqrafiyanı, orfoepiyanı bilməli və bundan əlavə, içində dil sevgisi olmalıdır. Müsahibimiz bildirdi ki, televiziyalarda yalançı dil şuraları yaradılsa da, televiziyanın dili bərbad səviyyədedir: "Televiziyanın başında dayananlar dili gözəl bil-

məlidir. Peşəkar olmalıdır ki, efirə çıxan, danışan adamlar da məsuliyyət hiss etsinlər".

Aznews.az saytının redaktoru Vüsal Məmmədov isə hesab edir ki, bu, hüquqi cəhətdən nonsensdir. Onun fikrincə, Dövlət İmtahan Mərkəzi özəl biznesin işinə qarışa bilməz: "Bunu diplom vermədən əvvəl eləmək lazımdır. Amma hansısa formada mümkün olsaydı, istərdim ki, əvvəlcə baş redaktorlardan başlasınlar".

Aparıcı Rövsənə Ağasəfqi isə bu təklifi yüksək qiymətləndirdi. Dedi ki, müəllimlərin, həkimlərin imtahanla bilik səviyyələrini yoxlanırsa, bu, jurnalistlərdən də yan keçməlidir.

Aparıcı Elçin Əlibəyli də dedi ki, bu, onun üreyincə olardı. Müsahibimiz jurnalistlərin inşa yazmasını, şifahi nitqdən imtahan verəməsinə arzu etdiyini dedi: "Amma mən bu mexanizmi real görmürəm. Mənimçün də maraqlı olar ki, bunlar, ümumiyyətlə, yazsa, üzündən oxuya bilirlərmi? Çox yaxşı təklifdir. Hesab edirəm ki, bu gerçəkləşsə, efirin təmizlənməsində yaxşı olar. Düşünürəm ki, burada əvvəldən başlamaq lazım idi. Əvvəlcə attestasiya edib, sonra işə götürmək lazım idi. Necə ki, bu, başqa ölkələrdə baş verir. Amma baş tutsa, əlbəttə, alqışlanas bir hadisədir. Mexanizmin necə olacağını isə təsvir eləmirəm".

□ **Sevinc TELMANQIZI, "Yeni Müsavat"**

Azərbaycan hökumətinin pambıq istehsalı ilə bağlı planları genişdir. Pambıqçılığın inkişafına dair qəbul olunmuş dövlət proqramına əsasən ölkədə pambıq istehsalı daha da genişləndiriləcək və 2022-ci ildə 500 min ton məhsul istehsalına nail olunaçaq. 2025-ci ildə isə pambıq əkinin sahələrinin 200 min hektara, istehsalın isə 700 min tona çatdırılması nəzərdə tutulur.

Hökumətin planlarında həmçinin istehsalla bərabər emal müəssisələrinin genişləndirilməsi və yenilərinin yaradılması da nəzərdə tutulur. Ölkədə "MKT İstehsalat Komersiya" MMC-nin 12, "CTS Aqro" MMC-nin isə 6 pambıq-təmizləmə zavodu var. Ucar rayonunda illik istehsal gücü 40 min ton olan yeni pambıq zavodu tikilib başa çatmaqdadır. Eyni zamanda çiyiddən yağ emal edən zavod və lifsiz pambıq toxumu hazırlayan zavod da tikilir. Bundan əlavə, Mingəçevir Sənaye Parkında xammal olaraq yerli pambıqdan istifadə edəcək müəssisələr yaradılır. Burada fəaliyyət göstərən "Mingəçevir Tekstil" MMC-nin illik istehsal gücü 20 min ton olan iki iplik fabriki bu il istifadəyə verilib. Onlardan əlavə, Azərbaycanda illik istehsal gücü 24,6 min ton olan 6 iplik fabriki fəaliyyət göstərir. Hökumət eyni zamanda toxuculuq, tikis və sair istiqamətlərdə də yerli xammala əsaslanan müəssisələrin yaradılmasını təşviq edir.

Pambıq istehsalı sahələrinin genişləndirilməsi üçün qurulan planlar da var. Prezident İlham Əliyev çıxışlarında dəfələrlə vurğulayıb ki, istehsalın daha çox intensiv yolla artırılmasına nail olmaq lazımdır. Bunun üçün müasir suvarma və aqrotexniki qulluq üsullarından istifadə təşviq olunmalıdır.

"Ağ qızıl"dan kim daha çox qazanır?

İstehsalçılar, yoxsa emalçılar

Bununla yanaşı, dövlət başçısı bildirib ki, Azərbaycanda pambıq sahələrinin genişləndirilməsi üçün imkanlar böyükdür və istehsal səviyyəsini nəzərdə tutulan həcmə çatdırmaq üçün həmin sahələrdən istifadə olunacaq.

Qeyd edək ki, bu il Azərbaycanda 132 min 502 hektar sahədə pambıq əkilib və istehsalın 260 min tona çatacağı proqnozlaşdırılır. Dövlət Statistika Komitəsinin açıqladığı son

məlumatla görə, noyabrın 13-dək ölkə üzrə pambıq qəbulu məntəqələrinə 209 min 368 ton məhsul təhvil verilib ki, bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 20,4 faiz çox pambıq tədarük olunub.

Hökumətin pambıqçılıqla bağlı planları heç də hamı tərəfindən təqdir olunmur. Xüsusilə pambıq sahələrinin genişləndirilməsi zamanı heyvandarlıq təsərrüfatlarının sıxışdırılması yaxın illərdə ölkənin et

və süd məhsulları üzrə idxaldan asılılığının əhəmiyyətli şəkildə artacağına dair rəylərin yaranmasına səbəb olur.

Pambıqçılıq hökumət əmək tutumlu sahə kimi də təbliğ edir. Rəsmi rəqəmlərə görə, hazırda pambıqçılıqda 190 min nəfərdən yuxarı insan çalışır. Lakin müstəqil ekspertlər bu rəqəmi inandırıcı hesab etmirlər. Onların fikrincə, pambıqçılıq daimi iş yeri hesab oluna bilməz. Çünki Beynəlxalq Əmək Təşkilatının

hesablamalarına görə, yalnız ilin 11 ayını işləyib gəlir əldə etməyin mümkün olduğu iş yeri daimi hesab olunur. Pambıqçılıqda kütləvi işçi cəlbisi isə yalnız yığım vaxtı tələb olunur.

Qeyd edək ki, hökumət pambıq əkinlərini stimullaşdırmaq üçün istehsalçılara emal müəssisələrinə təhvil verilən hər 1 ton pambığa görə 100 manat subsidiya verir. Bundan əlavə, istehsalçılara istifadə etdikləri gübrələr 70 faiz güzəştə satılır. Hökumət həmçinin pambığın istehsalçılardan alış qiymətinin artırılması üçün emal müəssisələrinin sahibləri ilə danışıqlar aparır. Bu il əldə olunmuş razılaşmaya əsasən hər ton pambığın alış qiyməti 1-ci sort üçün 650 manat, 2-ci sort üçün 630, 3-cü sort üçün 590, 4-cü sort üçün 550 manat müəyyən edilib. Müstəqil ekspertlərin bildirdiyinə görə, yalnız sentyabr ayı ərzində yığılan pambıq 1-ci sort keyfiyyətinə malik olur. Ondan sonra gələn yağışlı havalarda yığılan məhsulun keyfiyyəti getdikcə aşağı düşür.

Pambıq istehsalçılarna dəstək üçün hökumət "Aqrolizinq" ASC-nin texnikasından da istifadə edir. Belə ki, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyindən aldığımız məlumata görə, bu il "Aqrolizinq" pambığın kombaynla yığımını ucun hər hektara 100 manat tarif müəyyən edib. Bu, özəl şirkətlərin təklif etdiyi tariflərdən

keyfi aşağı bir rəqəm olduğu üçün istehsalçıların çoxu məhsulunun məhz ASC texnikası ilə yığılmasına çalışır. Lakin hazırda ölkədə olan pambıqçıyan kombaynların cəmi 30 faizə yaxını "Aqrolizinq"ə məxsusdur. Qalan texnika özəl şirkətlərin əlindədir. Bu isə istehsalçıların keyli hissəsinin ucuz xidmətdən yararlanmaq istəyinin baş tutmamasına səbəb olur.

Rəsmi statistika orqanları pambığın hər kiloqramının mayaya dəyərinin 51 qəpik təşkil etdiyini açıqlayır. Lakin müstəqil ekspertlərin əksəriyyəti bu rəqəmi inandırıcı hesab etmirlər. Ən azı ona görə ki, dünyanın ən qabaqçıl pambıq istehsalçısı ölkələrində belə aşağı mayaya dəyərinə rast gəlmək çətindir.

Müstəqil mütəxəssislərin fikrincə, Azərbaycanda pambıq istehsalından ən çox qazanan emal müəssisələridir. Onlar pambığın tonunu 550-650 manatdan istehsalçılardan alıb, onu xaricə 1,5 dəfə baha qiymətə satırlar.

Dövlət Gömrük Komitəsinin məlumatına görə, ötən il Azərbaycandan xaricə 24 min 655,69 ton pambıq lifi 33 milyon 753,40 min dollar satılıb. Ötən il həmçinin xaricə 15 milyon 922,59 min dollar dəyərinə 7 min 28,61 ton pambıq ipliyi satılıb. Bu ilin yanvar-sentyabrında isə xaricə 62 milyon 716,62 min dollarlıq 41 min 406,49 ton pambıq lifi, 16 milyon 977,54 min dollarlıq 6 min 821,64 ton pambıq iplik satılıb.

Mütəxəssislərin fikrincə, pambıqçılıq o zaman gəlirli sahə hesab olunacaq ki, məhsuldarlıq yüksəldilsin, emal sahəsində inhisarçılıq və kartel sövdələşmələri aradan qalxsın.

Qeyd edək ki, 2017-ci ildə Azərbaycanda pambıqçılıqdan orta məhsuldarlıq 15,2 sentner təşkil edib. Bu isə orta məhsuldarlıq 20 sentnerə çatdırılması nəzərdə tutulub.

□ **Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"**

MTN soyğunçularının "Koçak Gold" işi

Hakim qaçaqmalçıların vəkilinə çevrilib?

Türkiyənin məşhur "Koçak Gold" şirkətinin qızıl-zinət əşyaları daşıyan nümayəndələrinə qarşı "mahmudovçu"lar tərəfindən planlanan hücum və 39 kiloqram qızılın ələ keçirilməsi işi araşdırılmamış qalıb. Eldar Mahmudov 3 il əvvəl vəzifəsini itirsə də, hələ də ən müxtəlif instansiyalarda, məhkəmələrdə öz adamları qalmaqdadır.

Vaxtilə "Koçak Gold"un ölkəmizdə nümayəndəsi olmuş Natiq Ələsgərov deyir ki, 2 aydan artıqdır ki, müxtəlif dövlət qurumlarına, 2 sayılı Bakı İqtisad Məhkəməsinə müraciət etməklə iş üzrə qanunsuzluqlara hüquqi qiymət verilməsinə çalışır. Amma bəzi məmurların, hakimlərin hərəkətsizliyi, bir çox hallarda "Koçak Gold"a vəkillik etmələri ədalətin bərpasının qarşısını alır.

"21 sentyabr 2018-ci il tarixdən bu günə qədər 2 sayılı Bakı İqtisad Məhkəməsindən 2(82)-480/2018 sayılı, 21.09.2018-ci il tarixli qərarı almaq mümkün deyil! Bununla bağlı defələrlə aidiyyəti üzrə

müxtəlif dövlət orqanlarına rəsmi müraciət etməyimə baxmayaraq, heç bir nəticə yoxdur. Əksinə, keçən həftə hakim Etibar Mustafayev Vüqar adlı köməkçisi zəng edərək öz iradını bildirir ki, niyə şikayət edirsiniz? Qərarı əldə etmədən kim sənə deyib ki, apelyasiya şikayəti ve-

rəsən? Biz apelyasiya şikayətini göndərməyəcəyik" - deyərək, Natiq Ələsgərov bildirir.

Onun sözlərinə görə, hakim bu cür münasibəti rəhbəri olduğu "Bakı Hüquq Şirkəti"nin ədalətli mühakimə olunmaq və sair hüquqlarının pozulması deməkdir: "Hakim qə-

rar çıxarıb, amma qanunun tələb etdiyi qaydada bizə təqdim etmir. Qərar Azərbaycan dövləti adından çıxarılsa, hakim qərarı necə gizlədə bilər? Açıq-aşkar, heç nədən qorxmadan və çəkinmədən mənə təzyiq edib qərarı istəməyimi tələb edirlər! Görən "Koçak

Gold" şirkətinin himayədarları kimdir ki, Azərbaycan şirkətinə göstərilən xidmət üzrə edilməli olan ödənişin ödənilməsinə maneə törədirlər? Azərbaycan dövlətinin vergisini kim ödəyəcək? Bundan sonra sahibkar məhkəmə sistemində necə inansın? Hakim Etibar Mustafayevə nə marağı var ki, 2 aydır qərarı vermir?

"Koçak Gold" qaçaqmal yolu ilə Azərbaycana qızıl gətirib, yeni Azərbaycan dövlətinə vergi ödəmədən ölkə ərazisinə qızıl, qiymətli daşlar gətirib satırlar. Bunu nə dildə və hansı formada yazaq ki, qaçaqmalçılar cəzalarını alsınlar?"

2011-ci ilin dekabrında Bakı şəhərində Türkiyənin məşhur "Koçak Gold" şirkətinin qızıl-zinət əşyaları daşıyan nümayəndələrinə "mahmudovçu"lar tərəfindən planlanan hücum olub.

Transmilli İqtisadi Cinayət-karlığa Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin rəisi, general-mayor Sübahir Qurbanovun rəhbərlik etdiyi dəstə üzvləri Pehlivan Hamit Ahmeti saxlayıblar. Ondan ölkəyə gətirdiyi 40 kiloqram çəkiddə olan qızıl-zinət əşyaları götürüldü. Ona qarşı MTN-in İstin-

taq İdarəsində Cinayət Məcələsinin 206-cı (qaçaqmalçılıq) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb. Pehlivan Hamitdən onun qızıl-zinət əşyalarını ölkəyə qaçaqmalçılıq yolu ilə gətirməsini təsdiqləyən ifadə alınıb. Sonradan isə "mahmudovçu"ların klassik pul qoparma sxemi işə düşüb.

Məlumatla görə, Pehlivan Hamitin azad edilməsi üçün danışıqlara başlayan "mahmudovçu"lar onun azad edilməsi üçün böyük məbləğ istəyiblər. Bir aya yaxın davam edən get-gəldən sonra Pehlivan Hamitin ölkəyə qaçaq yolla gətirdiyi 40 kiloqram qızılın müsadirəsi və 50 min dollar qarşılığında yüngül cəzaya məhkum olunması razılaşdırılıb. Həmin qızıl-zinət əşyalarının 1 kiloqram 360 qramı dövlət nəfəsinə müsadirə edilib. Yerdə qalan 39 kiloqrama yaxın qızıl-zinət əşyaları "mahmudovçu"larda qalıb. Bu gün də həmin qızıl-zinət əşyalarının harada olduğu araşdırılmayıb. Pehlivan Hamitin cinayət işi üzrə materialları Yasamal Məhkəməsinə göndərən "mahmudovçu" general Pehlivan Hamitin sonradan yüngül cəza ilə azad edilməsinə nail olublar. Belə məlumatlar var ki, "Koçak Gold"un Azərbaycandakı sonrakı fəaliyyəti "mahmudovçu"ların nəzarəti altında həyata keçib.

□ **E.HÜSEYNOV, "Yeni Müsavat"**

2019-cu ildə Azərbaycanda siqaret və spirtli içkilərin qiyməti qalxacaq. Belə ki, büdcə sənədlərində 2019-cu ildə idxal olunan tütün məmulatlarına aksizlərin kəskin şəkildə artacağı görünür.

Bu mənbədən büdcəyə daxil olan vəsaitin həcmnin 2018-ci ilə nisbətən 2.5 dəfəyə yaxın çoxalması bahalaşma barədə danışmağa əsas verir. Gələn il idxal olunan tütün məmulatlarından büdcəyə 248.6 mln. manatın daxil olması proqnozlaşdırılır. 2018-ci il üçün həmin məbləğ 104 mln. manat idi. Yerli istehsal aksizlər üzrə daxilolmalarda əhəmiyyətli dərəcədə artım var: 10.1 mln. manatdan 58.5 mln. manata qədər artım proq-

Siqaretin qiyməti artacaq... çəkənlər azalacaq mı?

Statistika bir şey deyir, ekspertlər başqa şey...

nozlaşdırılır. Bu isə siqaret istifadəçilərinin sayında bir azalma ilə müşayiət oluna bilər. Çünki gündəlik istifadə edilən siqaretin qiymət artımı insanların birbaşa maddi durumuna təsir edəcək ki, çıxış yolu kimi də ondan qurtulmaq seçiləcək. Seçiləcək mi? Mümkündür mü?

Bahalaşma ciddi ihtahandır, siqareti atmaq üçün

Psixoloq Səfa Mehdiyeva "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, siqaret asılılığı narkotik asılılığı ilə müqayisə olunmasa da, yetərinə ciddi fəsadlar yarada bilər. Bəzən siqaretdən ayrı düşmək zorunda qalan insanlar ciddi əsəb pozğunluğu keçirir, davranışlarında aqressiv tövrlər artır. Müsahibimiz hesab edir ki, siqareti atmaq istəyənlər bəzən fərqli-fərqli üsullar tətbiq edirlər. Bunların arasında saqqız çeynəmək, əldə yandırılmamış siqaret tutmaq, çərəz yemək də yer alır: "Amma bəzi hallarda bu, qatı siqaret istifadəçiləri üçün keçərlidir. Onlar terapiyaya gedir, elektron siqaretdən istifadə edirlər. Bu mənada siqaretin qiymətinin artması asılılığa hansısa formada təsir edə bilər. Çünki insanlar çox vaxt maddi durum hansısa asılılıqdan qurtara bilər. Əgər şəxs qatı siqaret istifadəçisi deyilsə, daxili təlqinlə "bu zövq üçün pulum yoxdur" deyərək, ondan əl çəkə bilər".

Kimin payına daha çox siqaret düşür?

"Yeni Müsavat" xatırladır ki, Çin dünyanın ən çox siqaret çəkən xalqıdır. Bu ölkədə adambaşına ildə 4124 siqaret çəkilir. Bu, günə 11-12 siqaret deməkdir. Dünya Səhiyyə Təşkilatının 31 may Tütüne qarşı mübarizə gününə həsr edilmiş və "The Independent" qəzetində dərc olunmuş interaktiv xəritəsindən Azərbaycan haqqında da məlumat almaq olar və bu məlumat kifayət qədər kədərlidir.

BBC-nin xəbərinə görə, Azərbaycanda adambaşına bir ildə çəkilən siqaretlərin sayı 2114, 33-dür. Günə 6-7 siqaret düşür. Adambaşına çəkilən siqaretlərin sayına görə Azərbaycan 13-cü yerdədir. Azərbaycandan əvvəlki pilləni Qazaxıstan tutur. Bu ölkədə bir adam bir ildə 2156 siqaret çəkir.

Amma digər Mərkəzi Asiya respublikalarında siqaret əhəmiyyətli dərəcədə az çəkilir. Türkmənistan ildə adambaşına 895 siqaretlə 69-cu yeri tutur. Özbəkistan 565 siqaretlə 92-ci, Tacikistan 533 siqaretlə 97-ci yerdədir.

Azərbaycan həm də bütün Cənubi Qafqazda ən çox siqaret çəkən ölkə sayılır. Qonşu Gürcüstanda bir ildə adambaşına düşən siqaretlərin sayı 1378, Ermənistanda isə 1545-dir. Bu, indeks cədvəlində müvafiq olaraq 39-cu və 30-cu yerlərə uyğundur.

Türkiyədə (29) bir ildə hər adama 1581 siqaret düşür. İranda (71-ci yer) bu rəqəm 853-dür.

Ölkə nə qədər kasıbdırsa, orada siqaret çəkənlər...

Və mövzumuzla bağlı maraqlı bir araşdırma. Sosial araşdırmalar göstərir ki, siqareti çox çəkən ölkələrdə əhəlinin sosial durumu xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Belə ki, dünyanın inkişaf etmiş ölkələrində bu faizni aşağı olması deyiləni təsdiqləyir. Əgər ötən əsrin 60-cı illərində ABŞ-da siqaret çəkənlərin sayı ölkə əhalisinin 52 faizini təşkil edirdisə, 2010-cu ildə bu göstərici 21 faizə enib. Eyni zamanda Yaponiyada, digər inkişaf etmiş ölkələrdə də 60-cı illərlə müqayisədə 2010-cu ildə və sonrakı illərdə siqaret çəkənlərin faizində əhəmiyyətli azalma müşahidə olunub.

Aparılan sorğu nəticəsində dünyanın ən çox siqaret çəkən kişilərinin hansı ölkədə yaşadığı müəyyənləşib. "Huffington Post"un verdiyi xəbəre görə, siyahıda indoneziyalı kişilər birinci yerdə qərarlaşıb. Sorğu nəticəsində məlum olub ki, İndoneziyada 15 yaşından yuxarı kişilərin 67%-i siqaret çəkir.

İkinci yerdə isə 35%-lə rus kişiləri gəlir. Keçən il həyata keçirilən sorğuda 8 mindən çox adam iştirak edib.

Qeyd edək ki, İndoneziya-

da hər il 200 min adam siqaretlə bağlı xəstəliklərə görə dünyasını dəyişir.

Yoxsulluğun yüksək həddə olduğu ölkələrdə siqaret çəkmə nisbəti getdikcə artdığı halda, inkişaf etmiş ölkələrdə bu say azalır. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının hesablamalarına görə, hər il təxminən beş milyona yaxın adam siqaret çəkmək nəticəsində ölür. Tütünün tərkibində 4000-ə yaxın kimyəvi maddə vardır. Bunların yüzdən çoxu toksiki maddələrdir. Bu maddələr insanın immun sistemə və bütün daxili orqanlara təsir edir. Tütünün izlərinə siqaret çəkən ananın südündə belə rast gəlinir.

Tütünün tütüsü 10 saniyə ərzində insan beyninə çatır. Tüstdəki karbon 2 oksid qandaki hemoqlobinlə birləşərək oksigenin orqanlara getməsinin qarşısını alır. Ağciyər xərcəngi dil, boğaz, mədə, böyrək, xroniki bronxit, ürəyin işemik xəstəliyi, qan damarlarının daralması, insult və infarkta səbəb olur.

Amerika Xərçəng Cəmiyyətinin bildirdiyinə görə, ABŞ-da insanların ağciyər xərcənginə tutulmasının 87 faizi siqaretdəndir. Ekspertlər söyləyirlər ki, tək-cə siqaret çəkən adam deyil, siqaret tütüsü ilə nəfəs alan adamlar da risk altındadır. İnsanlar siqaretin tərkibində olan nikotinə alışırlar. O, alkoqol və kokain qədər güclü

Sürücülərin nəzərinə: pərdə və jalüz qadağası başladı

Noyabrın 15-də avtomobillərdə pərdə və jalüzlərdən istifadə üçün icazə müddəti başa çatır.

"Yol hərəkəti haqqında" Qanuna edilən 1 sayılı əlavənin tələbinə əsasən, nəqliyyat vasitəsinin şüşələrinə görünüşü məhdudlaşdıran, şəffaflığı korlayan pərdə, plyonka və digər qurğuların quraşdırılaraq istismarı yolverilməzdir.

Hər il mayın 1-dən noyabrın 15-dək Azərbaycanda nəqliyyat vasitələrinin arxa yan qapı şüşələrinə standart uyğun sənaye üsulu ilə hazırlanmış jalüzlərin vurulmasına icazə verilir. Sürücülər icazə müddətinin başa çatmasını nəzərə almalıdırlar.

"Trend" xatırladır ki, bununla bağlı İnzibati Xətalər Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş inzibati xəyata görə sürücülər və avtomobil sahibləri 150 manat məbləğində cərimə olunurlar.

Borca görə axtarışda olan 15 nəfər saxlanıldı

Noyabrın 13-dən 14-dək daxili işlər orqanlarında qeydə alınmış cinayət və hadisələr haqqında statistik məlumat açıqlanıb.

Daxili İşlər Nazirliyindən verilən məlumata görə, respublikanın daxili işlər orqanları tərəfindən gün ərzində 103 cinayət faktı qeydə alınıb, onların da 8-i "isti izlər"lə açılıb. Əvvəlki dövrlərdən bağlı qalmış 11 cinayətin açılması təmin olunub.

Axtarışda olduğuna görə ümumilikdə 30 nəfər, o cümlədən mülki-hüquqi öhdəliklərin icrasından yayındığına görə 2 nəfər, borclu şəxs qismində axtarışda olan 15 nəfər saxlanılaraq aidiyyəti üzrə təhvil verilib.

Respublikanın avtomobil yollarında 5 yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib, nəticədə 3 nəfər ölüb, 6 nəfər xəsarət alıb.

Daxili işlər orqanları əməkdaşlarının həyata keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində narkotiklərlə əlaqəli 4 fakt müəyyən edilib.

Cinayət törətməkdə şübhəli bilinən 26 nəfər saxlanılıb.

təsirə malikdir. Siqaret çəkənlərin çoxu onun təsirlərindən xəbərdar olsalar da, bu zərərli vərdətdən ayrıla bilmirlər.

Daha 13-14 il yaşamaq öz əlinizdədir...

Siqaret çəkən şəxs çəkməyən müqayisədə 13-14 il az yaşayır. 1 siqaret insanın ömrünün 5 dəqiqə 30 saniyə azaldır. Bu gün siqaret xərcəng xəstəliyinin yayılma səbəbinin kökündə durur. Siqaret tütüsünün verdiyi zərərli atom bombasının ətrafa saçdığı zəhərli müqayisə edirlər. Siqaretin zərərli haqda çox danışılıb. Ümumilikdə siqaret bütün orqanizmin fəaliyyətinə çox pis təsir göstərir, həzm sistemini pozur, təneffüs orqanlarında müxtəlif

xəstəliklər yaradır. Ağciyər və qırtlaq xərcənginin yaranma səbəbinin 90%-i siqaretlə bağlıdır. Qan dövranı sistemini pozur. Siqaret çəkənlər arasında çəkməyənlərə müqayisədə infarkt və infarktdan ölüm halları 10 dəfədən çox müşahidə edilir. Bundan əlavə, siqaret çəkənlərdə yaddaş zəifləyir, buna səbəb damarlarda kireclənmənin olmasıdır. Əhval-ruhiyyə pozulur, dəridə qırıqlar yaranır və s. Bildiyimiz kimi, orqanizmdə bütün proseslər zəncirvari şəkildə bir-biri ilə əlaqədardır. Bunlardan birinin zədələnməsi digərlərinə də avtomatik şəkildə təsir edir.

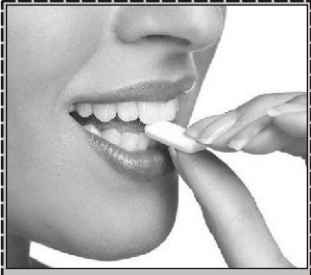
□ **Səvinc TELMANQIZI,**
"Yeni Müsavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 243 (7132) 15 noyabr 2018

Saqqız çeynəmək insanı çirkin edirmiş

Alimlərin aparıcıları araşdırma nəticəsində çox saqqız çeynəyən insanlarda ağızın ətrafında qırıqlar yaranmışdır. Vəşin qonduqdan olan kosmetik cərrah Ema Sanderamın sözlərinə görə, saqqız çeynəyən zaman çənə əzələləri lazımlı olduqundan artıq yüklənir və nəticədə həmin nahiyədə qırıqlar yaranır. Bu, dərinin öz elastikliyini itirməsinə də aparılıb çıxarılır. Bundan başqa, saqqız çeynəməyin gənclərdə baş ağrıları və miqrenə səbəb olduğu məlum olub. Xroniki baş ağrıları olan və gündə 1-6 saat saqqız çeynəyən gənclər arasında aparılan araşdırmalar nəticəsində belə qənaətə gəlinib. Alimlər gənclərdən 1 ay ərzində saqqız çeynəmələrini istəyib. Saqqız çeynəməyi bir müddət tərk edənlərin baş ağrıları tamamilə itdiyi, bəzilərinin isə müntəzəmliyinin və şiddətinin azaldığı müşahidə edilmişdir. Yenidən saqqız çeynəməyə başlayan gənclərin qısa müddətdən sonra baş ağrıları yenidən başlayıb. Nəticədə saqqız çeynəyərkən alt çənə oynaqının çox işləməsi və yorulmasının baş ağrılarına səbəb ola biləcəyi açıqlanmışdır. Alimlər xroniki baş ağrılarından əziyyət çəkənlərə saqqız çeynəməməyi tövsiyə edir.

Bankın yanında mağaza kirayələyib, bankı soydular

Hindistanda filmləri kölgədə qoyan bir soyğun baş tutub. "Times of India" qəzeti Mumbai şəhərindəki Bank of Barodanın şöbəsinin 12 metrlik bir tunellə soyulduğunu yazıb. Oğrular bir metr genişliyindəki tuneli açmaq üçün bankın yanındakı dükanı 6 ay öncə kirayələyib. Dükanı kirayələyən kişi bir neçə ay boyunca iş yerini işlədib. Amma daha sonra səhəndəki problemləri səbəb göstərərək, soyğundan iki ay öncə dükanı dostlarına satdı. Soyğunçular iki ay boyunca gecələr tunel qazdı və çıxan torpağı dükanın qarşısındakı boş əraziyə tökdü. Həftə sonu bank şöbəsinə gələn oğrular şəxsi kassalardakı 250 min

dolları və qızilları götürərək, aradan çıxıb. Soyğun bazar ertəsi günü banka gələn işçilər tərəfindən fərq edilib. Polislər dükanı kirayələyən adamı araşdırırlar.

Puluna qənaət üçün plastik əməliyyatı Meksikada etdirdi, həyatından oldu

Teksas ştatı sakini Lora Avila qənaət etmək üçün plastik əməliyyatı Meksikada etdirib və reanimasiyaya düşüb. Bu barədə Fox News xəbər verib. Oktyabr ayında Avila nişanlısı ilə birgə Meksikanın Syudad-Xuares şəhərinə rinoplastika etdirmək üçün gedib. Ölkə xaricində bu cür plastik xidmətlər olduqca ucuz idi. Amma anestezioloqun günahı ucubandan əməliyyat uğursuz keçdi. Belə ki, qadında ürək tutması başladı, beynində şiş yandı. Tutma dörd dəqiqə davam etdi. Daha sonra Loranı süni komaya yerləşdirdilər ki, beynində yaranmış problemi həll etsinlər.

Daha sonra Avilanı plastik cərrahiyyə klinikasından şəhər xəstəxanasının reanimasiya bölməsinə yerləşdirdilər. Dörd gün sonra nişanlısı onu Amerika müalicə müəssisəsinə köçürməyə müvəffəq oldu. Amerikalı həkimlər məlumat verdilər ki, qadının beyninə bərpası mümkün olmayan zədə deyib və o, əvvəlki kimi olmayacaq. Onlar təklif etdilər ki, ya Avilanı həyat aparatından çıxarsınlar, ya da onun nə vaxtsa oyanacağına inanıb aparatda saxlasınlar. Hətta oyansa belə, qadın əvvəlki kimi tam formada yaşaya bilməyəcək.

Avilanın ailəsi ikinci variantı seçib, qızlarının süni aparatda qala bilməsi üçün pul yığımına başladılar.

Bu qadının dietası "ən fədakar və prinsipial" seçildi

Klar Alsop adlı qadın uşaqlarının xətrinə 70 kilo arıqlayıb. O, bununla həyatında yeni bir səhifə açdı. İngiltərənin Rotherham şəhərində yaşayan 31 yaşlı qadın 2016-cı ilin yanvar ayında dietaya başlayıb. Bir il ərzində isə 134 kilo-dan 70-ə enməyi bacarıb. Qadını belə bir addım atmağa vadar edən səbəb isə iki uşağı olub. Kların dediyinə görə, 40 yaşına çatanda bundan daha ağır olacağını düşünüb: "Dedim, bəs onda mən onlarla ortaq heç nə edə bilməyəcəm axı? İndi uşaqlarımı uzaqdan seyr etmək əvəzinə onlarla hər cür oyunlar oynayır, gəzintilərə gedirəm".

Bu qadının arıqlama hekayəsi dünyadakı ən "prinsipial və fədakar ana" dietası olaraq tarixə düşüb.

QOÇ - Çoxdan bəri nəzərdə tutduğunuz ideyaları nəhayət ki, həyata keçirməyi bacaracaqsınız. Amma bu istiqamətdə təkbəşinə hansısa addımı atmayın. Qəlbinizə yaxın adamlarla bir araya gəlin.

BUĞA - Günün ilk yarısını oturaq şəraitdə keçirməyiniz məsləhətdir. Onsuz da qeyri-adi hansısa uğurunuz gözlənilir. Saat 14-dən sonra isə hər şey ürəyinizcə olacaq, özünüze güvənin.

ƏKİZLƏR - İkitərəfli əməkdaşlığa, yeni layihələrin müzakirəyə çıxarılmasına çalışmaq üçün çox düşərlidir. Heç kimə şübhə ilə yanaşmayın. Aktiv olun və inanın ki, aldadılmayacaqsınız.

XƏRÇƏNG - İlk öncə qarşılıqlı münasibətlərdə mövcud olan gərginliyi aradan qaldırmağa çalışın. İstər ailə-sevgi, istərsə də həmkarlarla davranışları mülayimləşdirin. Uzaq yola çıxmayın.

ŞİR - Başınızı iş-güclə o qədər qatmışınız ki, insanlarla davranışlarınız, həmçinin ailə-sevgi münasibətləriniz arxa plana keçməyə başlayıb. Daha mənalı yaşamaq üçün bu qüsurları dəf edin.

QIZ - Əsas gücünüzü fəaliyyətə yönəldin. Perspektivli pul sövdələşmələrini qətiyyətlə təxirə salmayın. Nəhərdən sonra işə istənilən işgüzar sövdələşmədə ehtiyatlı olmağa çalışın.

TƏRƏZİ - Yaxşı olar ki, bu təqvimdə yalnız adi işlərlə məşğul olasınız. Çünki istənilən risk və yeniliyə cəhd uğursuzluqla nəticələne bilər. Günorta saatlarında müəyyən qədər gəlir gözlənilir.

ƏQRƏB - Əgər sağlq durumunuz imkan verirsə, fəallığı artırmağa dəyər. Təcrübəli insanların məsləhətlərindən yararlanın. İdeyalar verməyi daha çox öz üzərinizə götürün.

OXATAN - Orqanizminizdə baş qaldıran nasazlıq bəzi planlarınızın icrasına əngəl yarada bilər. Amma realığı nəzərə alsanız, saat 15-18 aralığında uğurlara yetişə bilərsiniz.

OĞLAQ - Günün ilk yarısında mənəvi səhvlər törətməkdən çəkinsəniz, qalan müddətdə hər hansı problemlə üzləşməyəcəksiniz. Saat 15-17 aralığı çox uğurlu hadisələr gözlənilir.

SUTÖKƏN - Humanist bürc olsanız da, Göy qübbəsi bu gün hisslərinizi idarə etməkdə zəif olacağını bəyan edir. Bu yerdə mütləq təmkin göstərməli, bədxahlara əhəmiyyət verməməlisiniz.

BALIQLAR - Havalər münasib olduğundan astroloji göstəricilər nəzərdə tutduğunuz təqdirdə uzaq yola çıxmağı tövsiyə edir. Amma gərək sağlq durumunuzu da nəzərdə saxlayasınız. Təmiz havada çox olun.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Balınanı yumruqladı, həyatını xilas etdi

Serfinq həvəskarı olan britaniyalı həkim Çarli Fray həmkarları ilə birlikdə Sındeydən 90 kilometr məsafədə üzürdü. Qəfildən böyrünə dəyən bir zərbədən sarsıldı. Çevriləndə isə yanında nəhəng bir akula görüb. Yirtici heyvan sudan çıxıb və onun sağ əlindən yaxalaydı. O, bu günə qədər akulalarla bağlı oxuduqlarını yada salaraq onun burnundan vurub: "Mən bununla bağlı bir sənədi film izləmişdim. Onun üzünə yumruq vurdum, burnuna da dəydi. Sonra da cəld geriye doğru üzməyə və dostlarını çağırmağa başladım".

Qorxusundan çiyində yaralanan yeri fərq etməyib. Akulanın dişləri ilə yaraladığı çiyi isə o qədər də təhlükə kəsb etməyib. Dostları təcili yardım çağırmağı bildirdi. Özləri zərərçəkmiş xəstəxanaya aparıldı. Orada ona ilk təcili tibbi yardım göstərildi.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100